

**UCHWAŁA NR VI/30/15
RADY MIEJSKIEJ W CZERWIEŃSKU**

z dnia 25 lutego 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.¹⁾) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej* (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 163) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerwieńska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Czerwieńsku

Leszek Jędras

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r., poz. 645 i 1318, Dz. U. z 2014 r., poz. 379 i 1072

Załącznik do Uchwały Nr VI/30/15
Rady Miejskiej w Czerwieńsku
z dnia 25 lutego 2015 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY CZERWIĘŃSK
NA LATA 2015-2020

CZERWIĘŃSK , styczeń 2015

Spis treści:

WSTĘP	4
PODSTAWY PRAWNE	5
UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE STRATEGII	11
I. DIAGNOZA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE	16
1. Charakterystyka Gminy Czerwieńsk	16
1.1. Położenie i powierzchnia	16
1.2. Demografia	18
1.3. Przedsiębiorczość	19
1.4. Zasoby mieszkaniowe	21
2. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne	21
2.1. Bezpieczeństwo publiczne	21
2.2. Opieka zdrowotna	23
2.3. Bezpieczeństwo socjalne	25
2.4. Oświata i wychowanie	30
2.5. Kultura i sport	34
2.6. Organizacje pozarządowe	40
3. System i zadania pomocy społecznej w Gminie Czerwieńsk	42
3.1. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerwieńsku	42
3.2. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej	44
3.2.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej	45
3.2.2. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	49
3.2.3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	50
3.2.4. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych	50
3.2.5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych	51
3.2.6. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	53
3.2.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	54
3.2.8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	55
3.2.9. Projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	56
3.2.10. Pozostałe działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku	56
3.3. Współpraca z instytucjami	57
II. ANALIZA PODSTWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	60
1. Analiza SWOT w kontekście polityki społecznej	60

2. Analiza obszarów problemowych z uwzględnieniem przyczyn i skutków.....	64
2.1. Obszar problemowy: DZIECI I MŁODZIEŻ	64
2.2. Obszar problemowy: OSOBY STARSZE	65
2.3. Obszar problemowy: RODZINY	66
2.4. Obszar problemowy: NIEPEŁNOSPRAWNI.....	67
III. KIERUNKI ROZWOJU.....	68
1. Misja i wizja	68
2. Cele strategiczne i operacyjne	69
3. Działania w ramach celów operacyjnych – wskaźniki realizacji i źródła finansowania	71
3.1. Zwiększenie wsparcia dla osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Czerwieńsk	71
3.1.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych	71
3.1.2. Zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.....	72
3.1.3. Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności we wczesnym dzieciństwie ..	73
3.2. Udoskonalenie systemu opieki edukacyjno-wychowawczej.....	74
3.2.1. Zmniejszenie zjawiska przestępczości wśród dzieci i młodzieży.....	74
3.2.2. Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży.....	75
3.2.3. Wsparcie rozpoczęcia lub powrotu do aktywności zawodowej młodych matek	76
3.3. Poprawa systemu wsparcia dla osób starszych.....	77
3.3.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego osób starszych	77
3.3.2. Pomoc specjalistyczna dla osób starszych i przewlekle chorych	78
3.4. Poprawa sytuacji rodzin wymagających wsparcia.....	79
3.4.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego rodzin z grup problemowych.....	79
3.4.2. Poprawa warunków socjalno-bytowych rodzin z grup problemowych.....	80
3.5. Aktywna integracja społeczna mieszkańców Gminy Czerwieńsk w realizacji wspólnych inicjatyw i rozwiązywaniu problemów społecznych	81
3.5.1. Integracja w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych	81
3.5.2. Wzrost aktywności społecznej wszystkich grup objętych programem.....	82
3.5.3. Wzrost poczucia tożsamości z własnym regionem	83
WDRAŻANIE I MONITORING	84
PROGRAMY SPÓJNE ZE STRATEGIĄ REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ.....	88

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze pomocy społecznej należy realizować w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze). Szczególnie istotna rola przypada w tym systemie samorządowi lokalnemu, a zwłaszcza gminom. Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji pomocy społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Realizację wskazanych wyżej warunków umożliwia opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Jak można się domyślać taka intencja przyświecała ustawodawcy, który opracowanie Strategii zapisał jako jedno z zadań obowiązkowych do realizacji dla gmin i powiatów. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku wskazuje, jakie elementy powinny się znaleźć w tym dokumencie i tak zgodnie z art. 16b ustawy są to :

- diagnoza sytuacji społecznej,
- prognoza zmian w zakresie objętym Strategią,
- określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który znajduje odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2011-2018. Horyzont czasowy dokumentu został określony w oparciu o ramy czasowe programowania unijnego i obejmuje lata 2015-2020. Jak większość strategii jest dokumentem otwartym podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań.

Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

PODSTAWY PRAWNE

Konstytucja RP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polski mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków, mają prawo do równego ich traktowania, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w warunkach odpowiednich godności człowieka.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli praw osobistych, politycznych, ekonomicznych, socjalnych. Szczególną ochroną konstytucja RP obejmuje dobro rodziny i prawa człowieka.

Ustawy regulujące system zabezpieczenia społecznego:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Tym osobom ustawa oferuje w ramach „inkubatorów społecznych” – Centrum Integracji Społecznej:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych

Reguluje ona system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa.

Prawo do zasiłku rodzinnego, który ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka, do czasu ukończenia przez dziecko 18 lat.

Okres ten wydłuża się:

1. do 21 lat, jeśli dziecko uczy się w szkole (nie dotyczy to studiów),

2. do 24 lat, jeśli dziecko uczy się lub studiuje i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do ukończenia 24 roku życia przysługuje także osobie uczącej się (pełnoletnia osoba, która się uczy i jednocześnie utrzymuje się samodzielnie, gdyż rodzice nie żyją, bądź od obojga zasądzono alimenty).

Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na okres zasiłkowy, który trwa od dnia 1 listopada do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego – począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami i jest uzależniony m. in. od spełnienia kryterium dochodowego.

Nowelizacja ustawy ogranicza zakres osób, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny. Od 1 stycznia 2012 r. świadczenie przysługuje osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, u której niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia, jeżeli członkom jej rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby. Nowelizacja wprowadziła również zmiany w zakresie świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Świadczenie to nie przysługuje już osobom o znacznym stopniu niepełnosprawności, na których ciąży obowiązek alimentacyjny wobec dziecka. Tym samym prawo do świadczenia uzależnione zostało od zdolności do samodzielnej egzystencji. Celem ustawodawcy było wykluczenie fikcyjnego pobierania świadczenia pielęgnacyjnego przez dalszych członków rodziny, którzy de facto nie są w stanie sprawować opieki nad osobą niepełnosprawną, gdyż sami wymagają pomocy osoby trzeciej w wykonywaniu codziennych czynności życiowych.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
- zapewnianie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa ta jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego);
- uzyskanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego);
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4¹ ust 1 stanowi: „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy*”.

W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań, przedstawionych powyżej jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Zakres zadań do realizacji Ustawą obejmuje:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych,

służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Ustawa reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Gmina na zasadach i warunkach przewidzianych w ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Ustawa przewiduje, że eksmisja niektórych kategorii byłych najemców możliwa jest tylko wtedy, gdy zapewni się im lokal socjalny. Pomieszczenie spełnia kryteria lokalu socjalnego, jeżeli nadaje się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, a powierzchnia pokoi przypadająca na członków gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m² (w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może mieć obniżony standard). Sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiegoż uprawnienia. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie. Najbardziej prozaicznym powodem wypowiedzenia umowy najmu są zaległości czynszowe lub patologiczne zachowanie lokatora (zakłócanie porządku publicznego, przemoc w rodzinie itp.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa wprowadza system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej oraz postępowania adopcyjnego, jak również zasady finansowania pieczy zastępczej. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowych instytucji i funkcji dotychczas nieznanych, takich jak asystent rodziny, organizator i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE STRATEGII

Strategia Lizbońska. Głównym celem dokumentu, przyjętym przez wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej było stworzenie do roku 2010, na terytorium Europy, najbardziej dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki na świecie, która będzie zdolna do systematycznego wzrostu gospodarczego, a w warunkach spójności społecznej będzie zapewniała większą liczbę miejsc pracy. Z punktu widzenia tematyki społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.

W ramach założonych celów znajdują się następujące działania o charakterze społecznym:

1. Stworzenie sprzyjających warunków, umożliwiających powstanie i rozwój firm innowacyjnych, stymulowanie przedsiębiorczości;
2. Rozwój aktywnej polityki zatrudnienia;
3. Inwestowanie w zasoby ludzkie;
4. Zabezpieczenie społeczne i promowanie integracji społecznej;
5. Poprawa jakości zatrudnienia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) jest dokumentem przygotowanym przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej, któremu przewodniczył Jerzy Hausner Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Zespół został powołany 14 kwietnia 2003 roku przez Prezesa Rady Ministrów. Głównym celem Strategii jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy;
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy;
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia;

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Polska zdecydowała się na utworzenie Narodowej Strategii Integracji Społecznej również ze względu na pełniejsze realizowanie programów przełamania ugruntowanej bierności społecznej oraz okoliczności i przyczyn wykluczenia społecznego, które lokowane są na kilku płaszczyznach:

- grupowej dyskryminacji, ograniczającej swobodę i możliwości działania jednostek;
- zerwaniu więzi społecznych, prowadzącego do pozbawiania jednostki zdolności do działania;
- niedostatecznym poziomie zabezpieczenia podstawowych potrzeb społecznych tych obywateli, którzy nie są zdolni, własnym staraniem, zapewnić ich sobie sami.

Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji *prawa do edukacji* są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji *prawa do zabezpieczenia socjalnego*:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii

Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji *prawa do pracy*:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji *prawa do ochrony zdrowia*:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji *innych praw społecznych*:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającej zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę społeczną województwa lubuskiego. Dokument został przyjęty w dniu 24 marca 2014 roku przez Sejmik Województwa Lubuskiego.

Priorytetami polityki społecznej województwa lubuskiego w świetle Strategii są:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży
 - Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnianie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej.
 - Zwiększanie dostępu do różnych form edukacji, dóbr kultury, kultury fizycznej.
 - Zapewnianie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji i rehabilitacji.
 - Promocja zdrowia.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnianie i likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się.
 - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz ich integracja ze społeczeństwem.
3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego
 - Wspieranie samorządów lokalnych w zapewnieniu usług środowiskowych oraz instytucjonalnych.
 - Doskonalenie kompetencji zawodowych służb społecznych.
4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
 - Rozwijanie współpracy z podmiotami III sektora.
 - Promowanie aktywności obywatelskiej.
 - Zapobieganie dyskryminacji, ksenofobii, rasizmowi i związanej z nimi nietolerancji.

Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020 musi być spójna z celami przedstawionymi w Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018. Zadania niniejszej Strategii są zgodne, uzupełniające i wspierające wobec założeń Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018 i wpisują się w kilka celów, z których najważniejszym z punktu widzenia niniejszego dokumentu jest:

Cel strategiczny 3. *Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i socjalnego w zakresie celu operacyjnego 3.3 Aktywizacja społeczności lokalnej, gdzie jako zadania wyszczególniono budowę kapitału społecznego, wspieranie rozwoju aktywności obywatelskiej, angażowanie mieszkańców gminy w rozwiązywanie problemów społecznych, zwiększanie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.*

Jednakże niniejsza Strategia wpisuje się również w inne cele, m. in.:

Cel strategiczny 1. *Rozwój infrastruktury techniczno-środowiskowej w zakresie celu operacyjnego 1.5 Rozwój budownictwa mieszkaniowego, gdzie jednym z zadań jest zabezpieczenie wymaganej ilości mieszkań socjalnych.*

Cel strategiczny 4. *Tworzenie warunków sprawnego rozwoju oraz funkcjonowania społeczeństwa opartego na wiedzy w zakresie celu operacyjnego 4.1. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych-komunikacyjnych (ICT) w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw, gdzie jednym z zadań jest podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych; 4.2 Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych, w zakresie budowy i modernizacji placów zabaw i boisk; 4.5 Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców gminy – promocja uczenia się przez całe życie w zakresie stworzenia systemu szkoleń i kursów dla mieszkańców gminy oraz utworzenie „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”.*

Cel strategiczny 6. *Podjęcie działań na rzecz zwiększenia aktywności gminy, pozyskiwania środków z zewnątrz, rozwoju kontaktów z zagranicą i lobby prosamorządowego w zakresie celu operacyjnego 6.2 Realizacja projektów unijnych mających na celu aktywizację ekonomiczno-społeczną gminy.*

I. DIAGNOZA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. Charakterystyka Gminy Czerwieńsk

1.1. Położenie i powierzchnia

Gmina Czerwieńsk położona jest po obu brzegach Odry, której lodowiec wytyczył w tym miejscu kierunek wzdłuż równoleżnika, urozmaicając jej południowy bieg ku morzu. Gmina, leżąc w malowniczej pradolinie Odry, krańcem południowym dotyka Wysoczyzny Zielonogórskiej, a północnym opiera się o Wysoczyznę Lubuską. Stąd bardzo urozmaicony krajobraz. Gmina Czerwieńsk położona jest w środkowej części województwa lubuskiego, jest jedną z dziesięciu gmin powiatu zielonogórskiego. Całkowity obszar powierzchni gminy to 19 460 ha, obszar wiejski to 18 524 ha, co stanowi 95,4% ogólnej powierzchni gminy, a obszar miejski to 936 ha.

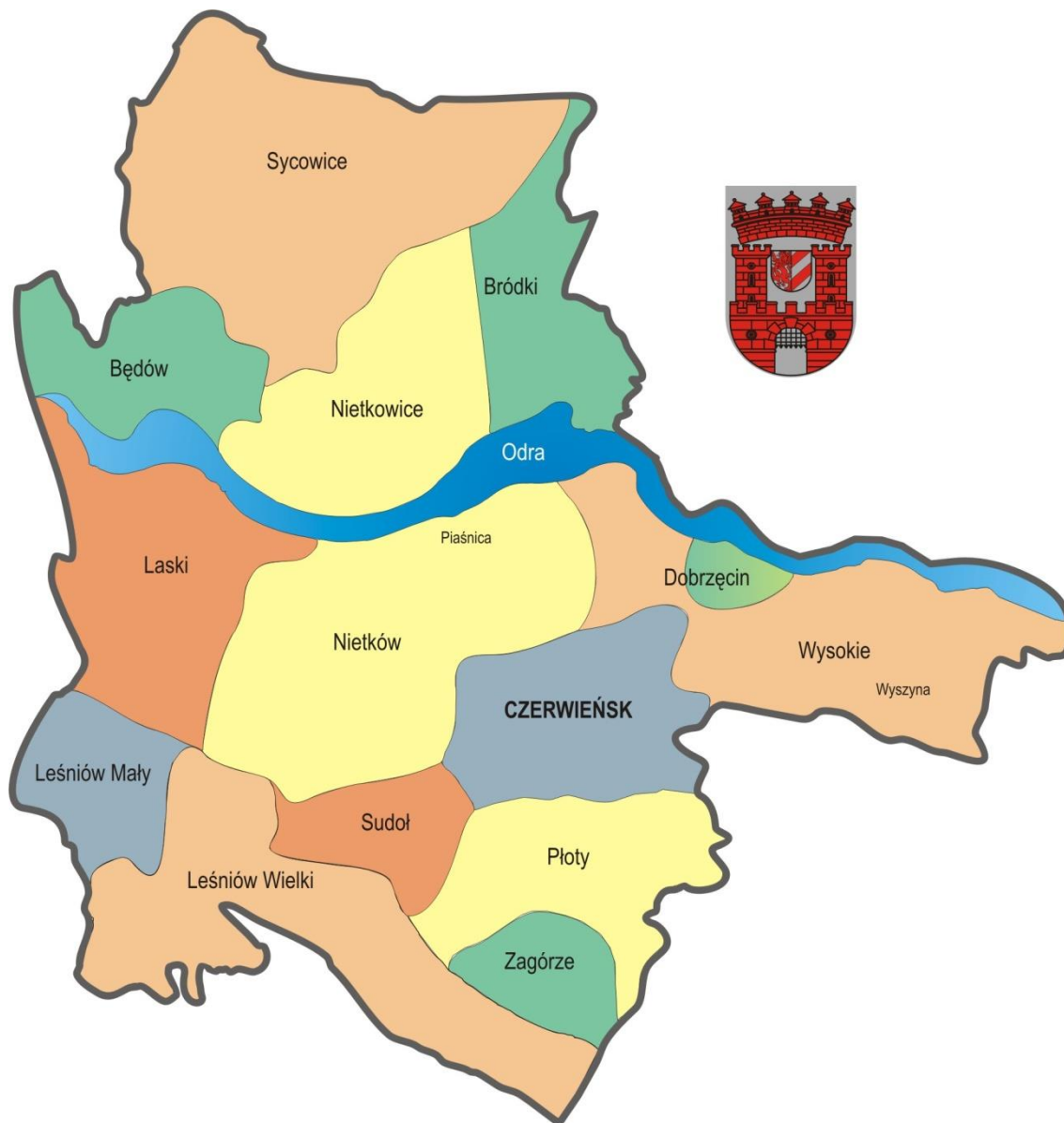
Tabela 1. Powierzchnia Gminy Czerwieńsk

Powierzchnia gminy	19 460 ha
w tym:	
miasto	936 ha
teren wiejski	18 524 ha
użytki rolne	7 101 ha
w tym:	
grunty orne	4 217 ha
sady	10 ha
łąki	1 969 ha
pastwiska	616 ha
gleby kl. II	289 ha
gleby kl. III	30 ha
gleby kl. IV	1 229 ha
gleby kl. V	2 826 ha
gleby kl. VI	1 606 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku.

Siedziba gminy mieści się w mieście Czerwieńsk. Strukturę administracyjną gminy tworzy miasto Czerwieńsk, trzynaście sołectw i dwie osady.

Rysunek 1. Mapa Gminy Czerwieńsk

Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku.

Sołectwa wchodzące w skład gminy to:

1. Będów
2. Bródki
3. Dobrzęcin
4. Laski
5. Leśniów Mały

6. Leśniów Wielki
7. Nietkowice
8. Nietków
9. Płoty
10. Sudoł
11. Sycowice
12. Wysokie
13. Zagórze

Osady wchodzące w skład gminy to:

2. Piaśnica
3. Wyszyna.

Gmina Czerwieńsk graniczy z miastem Zielona Góra oraz sześcioma gminami: Świdnica, Bytnica, Dąbie, Krosno Odrzańskie, Skąpe i Sulechów.

1.2. Demografia

Bazą do opracowania sytuacji demograficznej Gminy Czerwieńsk były dane uzyskane z Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku, na podstawie których stwierdza się sukcesywny wzrost liczby mieszkańców Gminy Czerwieńsk, przy czym zauważyć można, że spada liczba osób zamieszkujących miasto przy ciągłym wzroście liczby osób zamieszkujących teren wiejski.

Tabela 2. Sytuacja demograficzna Gminy Czerwieńsk w latach 2007-2014

Ludność	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem, w tym:	9486	9513	9578	9581	9606	9647	9685	9974
miasto	4120	4138	4118	4068	4061	4048	4030	4149
teren wiejski	5366	5375	5460	5513	5545	5599	5655	5825
w wieku przedprodukcyjnym	2087	2067	2174	2218	2201	2153	2139	1665
w wieku produkcyjnym	6557	6610	6552	6410	6773	6897	6978	7024

Ludność	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku poprodukcyjnym	842	836	852	882	795	873	865	1285
kobiety	4837	4914	4899	4786	4841	4884	5016	5123
mężczyźni	4649	4599	4679	4508	4572	4629	4665	4851
urodzenia	108	117	121	129	125	104	110	108
zgony	97	97	75	82	91	90	97	85
przyrost naturalny	11	20	46	47	34	14	13	23
zawarte małżeństwa	79	69	97	54	54	41	39	90

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku

1.3. Przedsiębiorczość

W 2012 roku w Gminie Czerwieńsk liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON wyniosła 707. Przeważająca część podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Czerwieńsk to podmioty sektora prywatnego.

W roku 2008 liczba podmiotów gospodarczych w porównaniu do roku 2007 spadła aż o 68, tj. z 699 do 631. Począwszy od 2009 roku liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON rosła nieprzerwanie aż do roku 2012. W 2012 roku liczba tych podmiotów wynosiła 707.

Na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze w roku 2013 działalność gospodarczą prowadziło 535 osób fizycznych, a na koniec 2014 roku 503 osoby fizyczne.

Do największych przedsiębiorstw działających na terenie gminy należą:

- Przedsiębiorstwo wielobranżowe „ARCOBALENO” Sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- Zakład produkcji obuwia „INBLU-POLSKA” Sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- „JORGE” Sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- Zakład Betoniarski „ZIEL-BRUK” w Płotach,
- Norbert Dentressangle w Płotach,
- „BUDOMONT” w Czerwieńsku,

- Centrum Usług Proekologicznych Sektora Naftowego CPN „EKOSERWIS” w Czerwieńsku,
- Spółka PKP „CARGO” w Czerwieńsku,
- PKP PLK Sekcja Eksploatacji w Czerwieńsku,
- Sekcja Zasilania Elektroenergetycznego w Czerwieńsku,
- Gminna Spółdzielnia „SCH” w Czerwieńsku,
- LfC Sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- „LANATRADE” Sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- Toppoint Polska Sp. z o.o. w Płotach.

Nowo powstałe przedsiębiorstwa są odzwierciedleniem aktywności ekonomicznej ludności. Zwiększa się ona w latach ożywienia gospodarczego, ale czasem wzrost liczby przedsiębiorstw może być wynikiem uregulowań temu sprzyjających.

Tabela 3. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2012

Rok	Ogółem	w tym		Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	Spółki handlowe	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Spółdzielnie	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	Zakłady osób fizycznych
		Sektor publiczny	Sektor prywatny						
2007	699	48	651	16	35	11	2	24	523
2008	631	34	597	15	34	12	2	24	461
2009	637	36	601	14	36	13	2	25	461
2010	665	38	627	14	38	13	2	26	481
2011	667	38	629	14	42	13	2	27	471
2012	707	34	673	14	45	13	2	28	505

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

1.4. Zasoby mieszkaniowe

Kwestie mieszkaniowe stanowią jeden z głównych elementów świadczących o jakości życia mieszkańców. Jest to sprawa istotna także dla władz Gminy Czerwieńsk. Jednak sytuacja mieszkaniowa w Gminie Czerwieńsk nie należy do najłatwiejszych. Obserwuje się sukcesywny spadek liczby mieszkań komunalnych, przy jednoczesnym wzroście liczby osób na nie oczekujących. Liczba mieszkań w zasobie Gminy jest niewystarczająca, o czym świadczy liczba wniosków, które wpływają do Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku.

Tabela 4. Komunalne i socjalne zasoby mieszkaniowe w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2014

Zasoby Gminy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
komunalne	229	173	166	154	126	118	113	106
socjalne	-	-	17	17	17	17	17	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UGiM.

2. Bezpieczeństwo publiczne i socjalne

2.1. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego na terenie Gminy Czerwieńsk gwarantują następujące służby: policja, straż miejska, ochotnicza straż pożarna oraz ochrona zdrowia, bezpośrednio zlokalizowane na terenie działania. Służby te w sposób bezpośredni realizują zadania wynikające ze swych statutowych zadań w przedmiocie bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście Czerwieńsk i 9 sołectwach, w tym Dobrzęcinie, Laskach, Leśniowie Małym, Leśniowie Wielkim, Nietkowie, Płotach, Sudole, Wysokim i Zagórze, odpowiedzialny jest Komisariat II Policji w Zielonej Górze. Natomiast Komisariat Policji w Sulechowie zakresem działania obejmuje obszar 4 sołectw po drugiej stronie Odry, tj. Będów, Bródki, Nietkowice i Sycowice. W Gminie Czerwieńsk przydzielone rejony służbowe obsługuje dwóch dzielnicowych, jeden funkcjonariusz prewencji, natomiast postępowania przygotowawcze są prowadzone przez Referat Kryminalny II Komisariatu Policji

w Zielonej Górze. Policjanci uczestniczą m. in. w realizacji takich działań jak: zapobieganie przestępczości oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym. Przez cały czas utrzymują kontakt z przedstawicielami samorządu lokalnego i organizacjami pozarządowymi. Włączają się także w inicjowane, przez inne podmioty, działania na rzecz polepszenia stanu bezpieczeństwa w gminie i sami są inicjatorami takich przedsięwzięć.

W dniu 1 kwietnia 1993 roku w Czerwieńsku została powołana Straż Miejska. Obecnie zatrudnia 2 funkcjonariuszy, którzy czuwają nad bezpieczeństwem 9.974 mieszkańców. Straż Miejska ma na celu przede wszystkim ochronę spokoju i porządku w miejscach publicznych, a także ochronę obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej. W zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym – czuwa nad porządkiem i kontroluje ruch drogowy. Współdziała z właściwymi podmiotami w celu ratowania życia i zdrowia obywateli, udzielania pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń. Do momentu przybycia właściwych służb, zabezpiecza miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia (albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem) przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, a także ustala wstępnie świadków zdarzenia. Często współdziała z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych. Doprowadza osoby nietrzeźwe do miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorzenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających zdrowiu albo życiu ich lub innych osób. Ponadto Straż Miejska informuje społeczność lokalną o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjuje i uczestniczy w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziała w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.

Istotne zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego w Gminie Czerwieńsk pełnią również jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W gminie funkcjonuje 5 jednostek straży pożarnej w: Czerwieńsku, Leśniowie Wielkim, Nietkowie, Nietkowicach i Sycowicach. Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego należy jedna jednostka (OSP w Czerwieńsku). Oprócz wypełniania ważnych funkcji z zakresu bezpieczeństwa publicznego, strażnice stanowią doskonałe narzędzie do mobilizowania (szczególnie młodych ludzi) do aktywności społecznej.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy Czerwieńsk i przeciwdziałaniu sytuacjom kryzysowym, takim jak: powódź, pożary przestrzenne, pożary lokali użyteczności publicznej, terroryzm, zagrożenia komunikacyjne, zagrożenia chemiczne (związane z awariami środków transportu substancji niebezpiecznych) został utworzony Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, któremu przewodniczy Burmistrz Czerwieńska. W jego skład wchodzi fachowcy i specjaliści niezbędni do likwidacji skutków i udzielania pomocy poszkodowanym.

Zasadniczym kierunkiem w celu poprawy bezpieczeństwa na terenie Gminy Czerwieńsk, jaki należałoby przyjąć, jest szeroko pojęta prewencja. Działania prewencyjne obejmować powinny nie tylko zwiększoną ilość funkcjonariuszy policji na ulicach miasta i wsi, lecz w szczególności edukację dzieci, młodzieży i dorosłych.

2.2. Opieka zdrowotna

Ochrona zdrowia zabezpiecza potrzeby mieszkańców gminy w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.

Tabela 5. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Gminie Czerwieńsk w latach 2007–2014

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	5	4	4	4	4	4	4	4
Apteki i punkty apteczne	3	3	3	3	3	3	3	3
Liczba ludności na aptekę ogólnodostępną	4772	4812	3192	3195	3197	3197	3198	3325

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Czerwieńsk działają trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej obejmujące swoim zasięgiem wszystkich mieszkańców gminy:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia ULMED w Czerwieńsku, w skład której wchodzi: poradnia (gabinet) pielęgniarki środowiskowej-rodzinnej, gabinet zabiegowy, poradnia (gabinet) lekarza rodzinnego oraz punkt szczepień (w 2008 roku miała miejsce modernizacja przychodni).
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia EKOMED w Nietkowie, z filią w Leśniowie Wielkim, w skład której wchodzi: poradnia (gabinet) pielęgniarki

środowiskowej-rodzinnej, gabinet zabiegowy, poradnia (gabinet) lekarza rodzinnego oraz punkt szczepień.

3. Od 8 czerwca 2009 roku w Czerwieńsku działa filia Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Agia Medica”. Funkcjonowanie jej oparte jest o nowo wybudowaną przychodnię specjalistyczną spełniającą wszystkie wymagania Ustawy o Zakładach Opieki Zdrowotnej. Cały obiekt jest klimatyzowany, a sala zabiegowa dodatkowo wyposażona w klimatyzację plazmową, niszczącą drobnoustroje. Obiekt jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada obszerny gabinet zabiegowy, własną sterylizatornię, pomieszczenie do zakładania i zdejmowania opatrunków gipsowych, kabinę higieny osobistej pacjenta przy gabinecie zabiegowym. W przychodni istnieje możliwość wykonywania drobnych zabiegów chirurgicznych, ortopedycznych, neurochirurgicznych, ginekologicznych. W ramach Specjalistycznej Przychodni Lekarskiej „Agia Medica” NZOZ funkcjonują następujące poradnie specjalistyczne: Poradnia chirurgiczna, Poradnia ortopedyczno-urazowa, Poradnia leczenia bólu przewlekłego, Poradnia neurologiczna, Poradnia psychiatryczna i Poradnia pediatryczna. Powstał także Gabinet Rehabilitacji i Masażu, Ratownictwo Medyczne i Transport Sanitarny.

Opiekę medyczną zapewnia także Indywidualna Praktyka Lekarska Gabinet Ginekologiczno-Położniczy w Czerwieńsku.

Opiekę stomatologiczną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna DENTICO w Czerwieńsku.

W Gminie Czerwieńsk funkcjonuje Gminna Poradnia Terapeutyczno-Rehabilitacyjna, która służy przede wszystkim usprawnieniu pacjentów. Jest wyposażona m.in. w aparaty do fizykoterapii oraz urządzenia do kinezyterapii. Do poradni przyjmowani są pacjenci z Gminy Czerwieńsk.

Ponadto mieszkańcy Gminy Czerwieńsk mają dostęp do dwóch aptek oraz jednego punktu aptecznego.

Na stan zdrowia mieszkańców gminy wpływają takie czynniki jak: baza ochrony zdrowia i jej jednostki organizacyjne, nasycenie personelem medycznym oraz występujące zagrożenia chorobowe.

2.3. Bezpieczeństwo socjalne

Na podstawie analizy danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku zaobserwować można, że na przestrzeni lat 2007 – 2014 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej kształtowała się na podobnym poziomie i wynosiła średnio 462. Znaczna część społeczeństwa w Gminie Czerwieńsk żyje w trudnych warunkach, a dochody rodzin nie są w stanie zaspokoić niezbędnych, najbardziej elementarnych potrzeb życiowych.

W Gminie Czerwieńsk liczącej na koniec grudnia 2014 roku 9.974 mieszkańców, udzielono pomocy 1.129 osobom w 420 rodzinach. Liczba osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Gminy Czerwieńsk stanowi 11,32%.

Liczba osób objętych pomocą systematycznie spada. Wyjątek stanowi rok 2007 i 2010, gdzie pomocy udzielono odpowiednio 1604 osobom w 522 rodzinach oraz 1445 osobom w 512 rodzinach. Znacznie wyższy wskaźnik rodzin, którym udzielono pomocy w roku 2007 i 2010 spowodowany jest wystąpieniem powodzi, ponieważ pomoc udzielana była ze względu na klęskę żywiołową.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w celu zapewnienia poprawnych warunków rozwoju dzieciom oraz pozostałym członkom tych rodzin, współdziałają z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi i społecznymi, strażą miejską oraz policją. W celu pomocy mieszkańcom gminy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, a także w zdobywaniu nowych umiejętności i zawodów, od 2006 roku podpisywane jest porozumienie z Miastem Zielona Góra w sprawie kierowania osób zamieszkałych na terenie Gminy Czerwieńsk do Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze. CIS ma za zadanie kształcić umiejętności pozwalające na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych, udzielać pomocy w nabywaniu umiejętności zawodowych i przyuczać do zawodu, przekwalifikowywać lub podwyższać kwalifikacje zawodowe, uczyć planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, uczyć umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Z pomocy Centrum Integracji Społecznej skorzystać mogą mieszkańcy Gminy Czerwieńsk, którzy są: długotrwale bezrobotni (zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy co najmniej przez 12 miesięcy w przeciągu ostatnich 2 lat), uzależnieni (w ciągu ostatnich 12 miesięcy zakończyli terapię), zwolnieni w ciągu ostatnich 12 miesięcy z zakładu karnego,

bezdomni, realizujący Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności oraz niepełnosprawni w stopniu lekkim lub umiarkowanym.

Tabela 6. Pomoc społeczna w Gminie Czerwieńsk w latach 2007 – 2014

Powody trudnej sytuacji życiowej		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	liczba rodzin	419	364	362	397	338	338	353	335
	liczba osób w rodzinach	1312	1045	1032	1097	911	926	995	879
Bezdomność	liczba rodzin	8	10	15	20	14	12	10	18
	liczba osób w rodzinach	8	10	15	30	20	14	12	23
Potrzeba ochrony macierzyństwa	liczba rodzin	2	15	37	50	58	44	72	68
	liczba osób w rodzinach	9	70	146	204	236	173	329	310
Bezrobocie	liczba rodzin	345	281	275	318	266	259	253	233
	liczba osób w rodzinach	1191	875	903	992	855	836	825	710
Niepełnosprawność	liczba rodzin	207	205	216	213	193	169	180	179
	liczba osób w rodzinach	530	499	516	508	428	400	432	411
Długotrwała choroba	liczba rodzin	65	40	32	31	22	27	73	72
	liczba osób w rodzinach	161	70	73	64	54	49	144	151
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych.	liczba rodzin	200	158	137	127	107	101	126	136
	liczba osób w rodzinach	881	704	563	509	419	384	502	546
Przemoc w rodzinie	liczba rodzin	0	0	0	0	0	0	0	3
	liczba osób w rodzinach	0	0	0	0	0	0	0	16

Powody trudnej sytuacji życiowej		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Alkoholizm	liczba rodzin	21	37	43	44	42	28	35	39
	liczba osób w rodzinach	51	96	105	86	78	53	82	79
Narkomania	liczba rodzin	0	2	1	1	0	0	0	0
	liczba osób w rodzinach	0	2	1	2	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	liczba rodzin	5	2	6	4	3	0	7	7
	liczba osób w rodzinach	6	3	12	6	8	0	7	10
Ogółem	liczba rodzin	522	463	473	512	448	417	444	420
	liczba osób w rodzinach	1604	1333	1382	1445	1250	1167	1234	1129

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

Wśród podstawowych przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną w Gminie Czerwieńsk wyróżnić należy ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Najczęstszą z przyczyn zgłaszania się po pomoc w Ośrodku Pomocy Społecznej jest ubóstwo. Liczba rodzin starających się o pomoc z tego powodu w 2014 roku wynosiła 335, a osób w tych rodzinach było 879. Stanowi to 79,76% w stosunku do łącznej liczby rodzin ubiegających się o pomoc. Większość rodzin korzystających z pomocy społecznej pozostaje w ubóstwie z przyczyn niezależnych od siebie, spowodowanych między innymi bezrobociem, niskimi płacami, niskimi dochodami z gospodarstw rolnych, niskimi świadczeniami emerytalnymi i rentowymi. Część rodzin popada w stan ubóstwa z powodu niezaradności, zaniedbania w dziedzinie edukacji, nieposzanowania zdrowia. Kolejnym głównym powodem ubiegania się o pomoc jest bezrobocie. Z danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że co najmniej jedna osoba z 233 rodzin jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna poszukująca pracy. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 710, co w zestawieniu z ogólną

liczbą mieszkańców gminy 9.974 osób daje 7,12%. Rodziny korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia stanowią 55,48% ogólnej liczby rodzin starających się o pomoc. Ograniczenie bezrobocia w Gminie Czerwieńsk będzie zależało przede wszystkim od przekwalifikowania się osób i znalezienia pracy w nowym zawodzie. Brak zatrudnienia nie pozwala wielu rodzinom i osobom zaspokoić potrzeb niezbędnych do ich samodzielnej egzystencji. Jest również przyczyną powstawania dysfunkcji w rodzinach, degradacji społecznej środowisk rodzinnych oraz patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy, problemy te nasilają się i mogą rodzić takie zjawiska, jak: ubóstwo, marginalizacja, frustracja, wycofanie się z życia społecznego. Niepokojącym zjawiskiem, jakie można zaobserwować jest pokoleniowe dziedziczenie biedy. Stagnacja na rynku pracy oraz zbyt mała ilość ofert pracy powodują trudną sytuację społeczno-ekonomiczną. Bardzo często zdarza się również tak, że dorośli członkowie rodzin celowo nie podejmują zatrudnienia (najczęściej pracując na czarno) ze względu na niebezpieczeństwo zajęcia legalnych dochodów przez komornika (kredyty, pożyczki, niepłacone alimenty).

Wśród głównych przyczyn dysfunkcji rodzin i osób korzystających z pomocy była również niepełnosprawność potwierdzona orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Większość osób posiadających orzeczenie nie wypracowała sobie uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych, a obecnie ze względu na wiek lub stan zdrowia korzystają z pomocy w formie zasiłku stałego przyznawanego na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Wśród tej grupy osób znajduje się duża grupa osób uzależnionych od alkoholu.

W Czerwieńsku funkcjonują 2 poradnie finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oferujące wsparcie psychologiczne mieszkańcom Gminy:

- Poradnia Terapeutyczno-Konsultacyjna „Pozwól sobie pomóc”. Do placówki może się zgłosić każdy, kto potrzebuje pomocy i wsparcia. Poradnia udziela pomocy osobom uzależnionym czy współuzależnionym od alkoholu i narkotyków, ale także osobom, które doświadczają przemocy bez względu na jej formę, czyli fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, czy seksualną. Ze wsparcia korzystać mogą również osoby posiadające zaburzenia emocjonalne. W ramach poradni prowadzona jest terapia podstawowa (grupowa i indywidualna), edukacja, poradnictwo i motywacja do podjęcia terapii

odwykowej. Spotkania prowadzi terapeutę posiadający przygotowanie specjalistyczne w kierunku psychoterapii uzależnień.

- Poradnia Psychologiczno-Terapeutyczna zatrudniająca psychoterapeutkę, która udziela nieodpłatnie usług terapeutycznych w zakresie: terapii zaburzeń zachowań dzieci i osób dorosłych, rozpoznawania przemocy w rodzinie i udzielania stosownego wsparcia w zakresie powstrzymywania przemocy, rozpoznawania potrzeb edukacyjnych, wychowawczych, materialnych i socjalnych uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy pedagogicznej.

Ponadto mieszkańcy Gminy mogą skorzystać ze wsparcia psychologicznego oraz prawnego w ramach współpracy opartej na porozumieniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku z Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet „Baba” oraz Związkiem Lubuskich Organizacji Pozarządowych oraz porozumienia zawartego przez Burmistrza Czerwieńska ze Stowarzyszeniem Civis Sum.

W ramach realizacji projektu „Internet dla mieszkańców Gminy Czerwieńsk – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu” współfinansowanemu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w 2010 roku 153 rodziny otrzymały sprzęt komputerowy i przyłącza internetowe w domach. Ponadto w dziewięciu jednostkach podległych gminie: Ośrodku Pomocy Społecznej, Zespole Ekonomiczno-Administracyjnym Oświaty, Przedszkolu, pięciu szkołach oraz w Hali Sportowej „Lubuszanka” stworzono po dwa stanowiska komputerowe, które są dostępne dla wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych skorzystaniem z komputera i z Internetu.

Również w roku 2014 Gmina Czerwieńsk w ramach realizacji projektu „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Czerwieńsk – et@p II” uzyskała środki finansowe w ramach, których wyposażono 210 gospodarstw domowych z Gminy Czerwieńsk w sprzęt komputerowy i bezpłatny dostęp do Internetu. Tym samym poszerzony został krąg odbiorców usług i treści cyfrowych.

Bezpłatny dostęp do Internetu rodziny mają zapewniony do 30 września 2020 roku, dzięki któremu otrzymały „okno na świat”, czyli ogrom korzyści i możliwości rozwoju. Poprzez dostęp do darmowego Internetu dzieci i dorośli mają nieograniczone możliwości nauki i poszerzania wiedzy. Pozwala na porozumiewanie się z członkami rodzin i innymi

ludźmi za pomocą komunikatorów, czy poczty elektronicznej, a to pozwala na utrzymanie więzi rodzinnych dostosowanych do obecnych warunków życia rodzin, często rozdzielonych ze względu na konieczność zarobkowania poza granicami kraju. Ponadto jest doskonałym źródłem rozrywki, pozwala zaoszczędzić pieniądze, a nawet daje możliwość zarobkowania. Możliwość dokonywania zakupów w sklepach internetowych, czy na portalach aukcyjnych, zlecenie przelewów bankowych, znajdowanie ofert pracy to przywileje ułatwiające w dzisiejszych czasach życie, ale pozwalające też w znacznym stopniu zaoszczędzić. Internet jest w pełni funkcjonującym wirtualnym światem działającym na rzeczywistych zasadach. Daje ogromne możliwości, z których można czerpać.

2.4. Oświata i wychowanie

Gmina Czerwieńsk dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią placówek oświatowo-wychowawczych. Ogółem funkcjonuje pięć szkół podstawowych sześcioklasowych, 1 gimnazjum, jedna szkoła ponadgimnazjalna. Ponadto funkcjonuje sześć przedszkoli i trzy oddziały przedszkolne.

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne to pierwszy etap kształcenia w systemie oświaty, który obejmuje dzieci w wieku 2,5–5 lat (w Czerwieńsku) oraz 3–5 lat w pozostałych miejscowościach. W Gminie Czerwieńsk etap ten realizowany jest w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

W Gminie Czerwieńsk funkcjonują następujące placówki wychowania przedszkolnego:

Tabela 7. Wykaz placówek wychowania przedszkolnego w Gminie Czerwieńsk w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie	Placówki wychowania przedszkolnego	
	przedszkole	oddział przedszkolny przy szkole podstawowej
Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina		
Przedszkole w Czerwieńsku ul. Graniczna 10a, 66-016 Czerwieńsk z oddziałem na ul. Kwiatowa 8a, 66-016 Czerwieńsk	X	

Wyszczególnienie	Placówki wychowania przedszkolnego	
	przedszkole	oddział przedszkolny przy szkole podstawowej
Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Stanisława Wróblewskich Nietków, ul. Jana Kasprowicza 76 66-016 Czerwieńsk		X
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Nietkowicach Nietkowice 98, 66-100 Sulechów		X
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Leśniowie Wielkim Leśniów Wielki 54, 66-016 Czerwieńsk		X
Wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez inne organy		
Niepubliczne Przedszkole w Płotach Stowarzyszenie Mieszkańców Płotów i Zagórza ul. Szkolna 1, Płoty, 66-016 Czerwieńsk	X	
Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenie Mieszkańców Lasek Łaski Odrzańskie 3a, 66-016 Czerwieńsk	X	
Przedszkole Niepubliczne w Nietkowie Lucyna Kossowska ul. Jana Kasprowicza 17, Nietków, 66-016 Czerwieńsk	X	
Niepubliczne Przedszkole w Leśniowie Wielkim Stowarzyszenie na Rzecz Zabytków i Rozwoju Kulturalno-Oświatowego Mieszkańców Leśniowa Wielkiego, Leśniowa Małego i Sudołu Leśniów Wielki 61, 66-016 Czerwieńsk	X	

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwieńsk.

Szkoły podstawowe i gimnazjum

W Gminie Czerwieńsk funkcjonują cztery publiczne szkoły podstawowe, niepubliczna szkoła podstawowa prowadzona przez Stowarzyszenie Mieszkańców Płotów i Zagórza oraz publiczne gimnazjum.

Tabela 8. Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Czerwieńsk

L.p.	Szkoła	Adres
Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina		
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka	ul. Graniczna 5a 66-016 Czerwieńsk
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Stanisława Wróblewskich	Nietków, ul. Jana Kasprowicza 76 66-016 Czerwieńsk
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego	Leśniów Wielki 54 66-016 Czerwieńsk
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Nietkowicach	Nietkowice 98 66-100 Sulechów
5.	Gimnazjum im. Jana Pawła II	ul. Zielonogórska 43b 66-016 Czerwieńsk
Wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez inne organy		
6.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenie Mieszkańców Płotów i Zagórza	Płoty, ul. Szkolna 1 66-016 Czerwieńsk
7.	Gimnazjum w Pomorsku	ul. Bolesława Chrobrego 51 66-105 Pomorsko

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Czerwieńsku

Tabela 9. Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach

Liczba dzieci w szkołach				
Lp.	Miejscowość	Szkoła / Przedszkole	Stan na dzień 31.03.2013 r.	Stan na dzień 31.03.2014 r.
1.	Leśniów Wielki	Niepubliczne Przedszkole	24	26
		Publiczna Szkoła Podstawowa	45	44
		Oddział przedszkolny przy PSP „zerówka”	14	18

Liczba dzieci w szkołach				
Lp.	Miejscowość	Szkoła / Przedszkole	Stan na dzień 31.03.2013 r.	Stan na dzień 31.03.2014 r.
2.	Laski	Niepubliczne Przedszkole	31	35
3.	Płoty	Niepubliczne Przedszkole	33	42
		Niepubliczna Szkoła	48	52
4.	Nietków	Niepubliczne Przedszkole	31	28
		Publiczna Szkoła Podstawowa	120	114
		Oddział przedszkolny przy PSP „zerówka”	16	21
4	Nietkowice	Publiczna Szkoła Podstawowa	72	70
		Oddział przedszkolny przy PSP „zerówka”	21	25
5.	Czerwieńsk	Przedszkole	214	212
		Publiczna Szkoła Podstawowa	263	239
		Gimnazjum	206	221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czerwieńsk.

Szkoły ponadgimnazjalne

W Gminie Czerwieńsk funkcjonuje jedna szkoła ponadgimnazjalna, tj. Liceum Ogólnokształcące im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Czerwieńsku, w której uczniowie kształcą się w następujących klasach:

- klasa wojskowa z rozszerzoną geografią, wiedzą o społeczeństwie i językiem angielskim; przedmiotami uzupełniającymi jest edukacja wojskowa, historia i społeczeństwo;

- klasa policyjna z rozszerzoną geografią, wiedzą o społeczeństwie i językiem niemieckim; przedmiotami uzupełniającymi jest edukacja policyjna, historia i społeczeństwo;
- klasa strażacka z rozszerzoną geografią, wiedzą o społeczeństwie i językiem niemieckim; przedmiotami uzupełniającymi jest edukacja pożarnicza, historia i społeczeństwo.

Od roku szkolnego 2015/2016 utworzona zostanie klasa penitencjarna z rozszerzoną geografią, wiedzą o społeczeństwie i językiem angielskim, gdzie przedmiotami uzupełniającymi będzie edukacja penitencjarna, historia i społeczeństwo.

W Liceum Ogólnokształcącym wprowadzono dodatkowo w zakresie rozszerzonym język polski i matematykę oraz dodatkowo jako przedmiot uzupełniający przyrodę.

2.5. Kultura i sport

Kultura

Ważną rolę w budowaniu własnej tożsamości gminy odgrywa kultura. Działalność kulturalną w Gminie Czerwieńsk prowadzą dwie samorządowe instytucje kultury: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Czerwieńsku oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwieńsku.

Terenem działania Ośrodka Kultury jest Gmina Czerwieńsk. Ośrodkowi podlega 11 placówek wiejskich: Wiejskie Domy Kultury w Laskach, Leśniowie Wielkim, Płotach, Nietkowie i Nietkowicach oraz Świetlice Wiejskie w Sudole, Wysokim, Leśniowie Małym, Będowie, Bródkach i Sycowicach. Domy kultury i Świetlice Wiejskie prowadzą działalność związaną z upowszechnianiem kultury skierowaną do dzieci, młodzieży i dorosłych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Czerwieńsku prowadzi i realizuje wiele zadań. Jest inicjatorem wielu imprez artystycznych i kulturalnych o różnym charakterze i zasięgu.

Do podstawowych zadań Ośrodka Kultury należy w szczególności:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców Gminy Czerwieńsk;
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką;
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie i opracowanie dokumentacji wydarzeń

kulturalnych i dziejów Gminy Czerwieńsk;

- popularyzacja i promocja grup twórczych i zespołów zainteresowań oraz zapewnienie im możliwości prezentacji swoich umiejętności poprzez występy, wystawy itp.;
- organizacja i realizacja przedsięwzięć kulturalnych na terenie Gminy Czerwieńsk;
- ścisła współpraca z innymi placówkami upowszechniania kultury, oświaty, stowarzyszeniami i związkami twórczymi mająca na celu rozwój kulturalnych potrzeb społeczeństwa.

Obszar Gminy Czerwieńsk bogaty jest w zwyczaje i tradycje lokalne. Na terenie gminy organizowane są cykliczne imprezy okolicznościowe, a do najciekawszych należą m.in.:

- **Dni Czerwieńska**, w ramach których organizowany jest Turniej Szkół Podstawowych o puchar przechodni Burmistrza Czerwieńska, a także Festiwal Piosenki Biesiadnej; do udziału w festiwalu zapraszane są zespoły z całego województwa i z roku na rok wzrasta zainteresowanie udziałem w tym wydarzeniu, także grup spoza województwa lubuskiego.
- **PRO ARTE** – to największy w województwie, regionalny Program Promocji Twórczych Działań Artystycznych Dzieci i Młodzieży. Adresowany jest do dziecięcych i młodzieżowych zespołów tanecznych, teatralnych, instrumentalnych i wokalnych. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Czerwieńsku aktywnie czynnie uczestniczy w realizacji tego programu zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym.
- **Festyny wiejskie** – coroczny projekt realizowany wraz z partnerami z gminy Drebkau w Niemczech integrujący środowiska wiejskie oraz grupy pokoleniowe. W ramach imprez, które każdego roku mają inną tematykę odbywają się plenery malarskie, konkursy rodzinne, zawody sportowe, występy artystyczne sekcji działających w strukturach MGOK, a także zaproszonych gości.
- **Święto Plonów** – w gminie Czerwieńsk dożynki mają charakter międzynarodowy. Przy okazji święta rolników organizowany jest Turniej Gmin Partnerskich wraz z partnerami z gminy Drebkau. Drużyny polsko – niemieckie są wielopokoleniowe i zmagają się podczas turnieju w różnych konkurencjach rodzinnych. Podczas święta plonów rozstrzygany jest również konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy, w którym z roku na rok udział bierze coraz więcej uczestników. Są to zarówno Koła Gospodyń Wiejskich, jak i młodzieżowe sekcje plastyczne, osoby indywidualne, a także grupy nieformalne. Ponadto poszczególne wsie prezentują swój dorobek na stoiskach

promocyjnych, a podopieczni Ośrodka Kultury prezentują swoje umiejętności na scenie.

Wszystkie wymienione działania finansowane są z budżetu Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, który skutecznie pozyskuje środki unijne na realizację tych projektów. Ponadto, w miarę możliwości, Ośrodek Kultury prowadzi edukację kulturalną ukierunkowaną na odbiór tzw. kultury wyższego rzędu zapraszając do Czerwieńska osoby związane ze sztuką. W ramach wymiany kulturalnej istnieje ścisła współpraca z zaprzyjaźnionymi gminami niemieckimi. Partnerzy z Niemiec uczestniczą w imprezach zarówno w charakterze gości honorowych, jak również czynnych uczestników prezentujących swoje osiągnięcia artystyczne i kulturalne.

Przy Ośrodku Kultury działa wiele sekcji i grup zainteresowań dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W Domu Kultury w Czerwieńsku działają dwa zespoły śpiewacze: Cantilena oraz Sześciopak. Funkcjonuje również dziecięcy zespół instrumentalno-wokalny Trzy plus Dwa. Prowadzona jest nauka gry na gitarze i keyboardzie. Odbywają się zajęcia plastyczne dla dzieci w sekcji "Plastusie". Organizowane są warsztaty plastyczne dla dorosłych. Działają także dziecięce sekcje taneczne "Nastki" i "Mininastki, szereg zajęć tanecznych dla dorosłych: zumba, aerobic, aerobic 50+, step, salsa, taniec towarzyski dla dzieci. Na szczególną uwagę zasługuje Chór Gaudeamus, który zrzesza w swych szeregach utalentowane dzieci, młodzież oraz dorosłych. W Laskach prowadzone są zajęcia taneczne dla dzieci, działa także grupa śpiewacza "Rapsodia", prowadzone są zajęcia plastyczne wielopokoleniowe. W Leśniowie Wielkim – zajęcia plastyczne i taneczne. W Nietkowicach – zajęcia taneczne. W Nietkowie działają dwa zespoły śpiewacze: Malinki i Nietkowianki oraz dziecięcy zespół wokalny "Rezonans", prowadzone są zajęcia teatralne i plastyczne. Zarówno dzieci, jak i młodzież, a także dorośli mają swoje sekcje taneczne. Prowadzona jest także nauka gry na gitarze i keyboardzie, działa także sekcja robótek ręcznych. W Płotach prowadzone są zajęcia plastyczne, zajęcia taneczne prowadzone dla dzieci - "Latino dance kids", dla pań "Latino Ladies" oraz dla seniorek - "Latino Senior". Swoją siedzibę ma tutaj zespół śpiewaczy "Melodia". W Sudole można skorzystać z nauki języka angielskiego, próby teatru ognia ma grupa "Burning Mosquito", a zajęcia taneczne dla dzieci to "Power Latino kids" oraz hip-hop, natomiast dla nieco starszych odbiorców – „Latino Ladies". Funkcjonuje też sekcja plastyczna oraz mini biblioteczka dla mieszkańców Sudołu. W Dobrzęcinie wraz z OPS, do marca 2015 r. realizowany jest projekt pod nazwą "Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro". W ramach

projektu przeprowadzono szereg działań kulturalnych, sportowych, a także traktujących o bezpieczeństwie i zdrowym stylu życia. Prowadzone są również zajęcia taneczne dla dzieci.

Z dużą częstotliwością, w placówkach wiejskich na terenie gminy, prowadzone są tematyczne warsztaty plastyczne dla odbiorców w różnym wieku. Celem warsztatów jest integracja pokoleniowa mieszkańców gminy, a także zapoznanie uczestników z różnymi technikami zdobniczymi (decoupage, papierowa wiklina, ozdoby z filcu, gipsu, i inne).

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury pełni ważną rolę w organizowaniu życia kulturalnego w gminie Czerwieńsk. Oferta instytucji jest sukcesywnie zwiększana lub zmieniana i dostosowywana do potrzeb lokalnej społeczności.

Ważną rolę w szerzeniu działalności kulturalno-oświatowej w Gminie Czerwieńsk pełnią biblioteki publiczne. W Gminie Czerwieńsk znajduje się 5 bibliotek. Sieć bibliotek w Gminie Czerwieńsk tworzą: Miejsko-Gminna Biblioteka w Czerwieńsku oraz filie biblioteczne w Płotach, Nietkowicach, Nietkowie, Leśniowie Wielkim, a także punkt biblioteczny w Wysokim, Sudole i Sycowicach. Na jedną placówkę biblioteczną przypada blisko 2000 mieszkańców gminy.

Miejsko-Gminna Biblioteka w Czerwieńsku, w celu organizacji wspólnych przedsięwzięć służących zwiększeniu roli kultury w procesie edukacji, socjalizacji i adaptacji społecznej, współpracuje z innymi instytucjami edukacyjno-kulturalnymi znajdującymi się na terenie gminy, powiatu i regionu. Dzięki niej tworzona jest wspólna oferta w zakresie zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz wzbogacana, uzupełniana i popularyzowana propozycja edukacyjna w obszarze wiedzy o regionie. Biblioteka zapewnia mieszkańcom gminy pełną obsługę biblioteczną poprzez gromadzenie różnego rodzaju zbioru książek, czasopism, multimediiów, dokumentów życia społecznego. Oferta Biblioteki skierowana do mieszkańców gminy obejmuje m.in.: wypożyczanie książek, korzystanie ze zbiorów czytelni, usługi internetowe, organizację wystaw nowości księgarskich oraz wystaw okolicznościowych i konkursów czytelniczych, spotkania autorskie, a także doradztwo bibliograficzne.

W Miejsko-Gminnej Bibliotece w Czerwieńsku działa czytelnia internetowa, utworzona w ramach programu „Ikonka”. Biblioteka wyposażona jest w 3 komputery przeznaczone do dyspozycji czytelników. Ponadto w filiach bibliotecznych znajduje się łącznie 6 komputerów pozyskanych dzięki ofiarności sponsora. Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z darmowego Internetu.

Sport

Bazę sportową Gminy Czerwieńsk tworzą przede wszystkim następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

1. Hala Sportowa „Lubuszanka” w Czerwieńsku jest nowoczesnym wielofunkcyjnym obiektem sportowym. Posiada m.in. pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej. Wyznaczone są również boiska do siatkówki, tenisa ziemnego i koszykówki. Dzięki ruchomym kurtynom istnieje możliwość podzielenia hali na trzy mniejsze sale gimnastyczne. Hala posiada również widownię dla 250 osób. Szatnie dla zawodników wyposażone są w pełne węzły sanitarne oraz zamykane metalowe szafki. Przygotowana jest również szatnia z pełnym węzłem sanitarnym przystosowana dla osób niepełnosprawnych. W pomieszczeniach przy hali znajduje się salka do tenisa stołowego. Hala Sportowa „Lubuszanka” dysponuje pokojami dwuosobowymi dla grupy 24 osób. Każdy pokój wyposażony jest w TV SAT, Internet i radio oraz posiada węzeł sanitarny (kabina natryskowa, umywalka, toaleta). Do dyspozycji gości jest także salka konferencyjna na 50 osób, którą można łatwo zaaranżować dla innych potrzeb. Posiada zaplecze kuchenne.

Hala Sportowa „Lubuszanka” stanowi znakomity kompleks do wykorzystania przez grupy sportowców, a także turystów i gości indywidualnie odwiedzających Czerwieńsk. Nieopodal hali znajduje się odkryty basen kąpielowy oraz boisko ze sztuczną nawierzchnią, o wymiarach 50m x 25m z trybunami na 200 miejsc. Boisko posiada oświetlenie, co pozwala na korzystanie z niego w porach nocnych. W porozumieniu z kierownikiem hali sportowej można również skorzystać z profesjonalnej płyty piłkarskiej, boiska treningowego i kortów ziemnych. Wszystkie te obiekty znajdują się na terenie Czerwieńska. Istnieje też możliwość wypożyczenia kajaków turystycznych.

Hala Sportowa mając w swych zadaniach popularyzację sportu masowego współpracuje z klubami sportowymi znajdującymi się na terenie Gminy Czerwieńsk i wspomaga ich działania, wskazuje ogólne kierunki rozwoju, organizuje szkolenia, kursy, narady i zebrania, zaprasza do udziału w organizowanych imprezach sportowych. Pomaga organizować rozgrywki i festyny rekreacyjne. Stwarza możliwości dla rozwoju młodych sportowców, kreuje ich postawy, wskazuje prawidłowe kierunki wychowawcze. Poprzez wszelkie formy aktywności

społeczności lokalnej młodzi ludzie uczą się żyć zdrowo i bezpiecznie. Dobrym podłożem do tego jest nowoczesna baza sportowa.

Hala Sportowa jest organizatorem wielu cyklicznych imprez o randze ponadregionalnej. Organizuje wiele imprez rekreacyjno-sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Ponadto organizuje imprezy widowiskowe, festyny, zagospodarowuje czas wolny dzieci w czasie ferii zimowych i wakacji. Hala Sportowa służy bazą sportową dla organizacji obozów, zimowisk i kolonii.

2. Stadion Miejski im. Romana Winnickiego w Czerwieńsku o wymiarach 95m x 65m. Na trybunach może zasiąść ok. 1200 kibiców. Stadion posiada szatnię z pełnym węzłem sanitarnym i zapleczem socjalnym. Trawiasta płyta boiska sportowego i infrastruktura, zweryfikowane zostały do rozgrywania meczy w IV lidze piłkarskiej. Stadion służy także organizacji różnych imprez sportowo-widowiskowych, festynów zakładowych, turniejów, koncertów, pokazów itp. W pobliżu znajduje się również boisko o wymiarach 32m x 60m ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem.
3. Odkryta pływalnia z zapleczem gastronomiczno-socjalnym, funkcjonująca w okresie letnim przy ulicy Zielonogórskiej w Czerwieńsku.
4. Boiska piłkarskie w Nietkowie, Płotach, Leśniowie Wielkim i Nietkowicach. Boisko sportowe przy Publicznej Szkole Podstawowej w Nietkowie przystosowane jest do rozgrywania zawodów piłki ręcznej, piłki siatkowej, piłki nożnej i koszykówki, zostało wykonane na podłożu ELTAN P z ułożeniem sztucznej trawy AVANTAGE.
5. Miejskie korty tenisowe – przy ulicy Łężyckiej w Czerwieńsku znajdują się dwa korty tenisowe zespolone w jedno urządzenie sportowe oraz budynek z zapleczem socjalnym. W znacznym stopniu z kortów korzysta Czerwieńskie Stowarzyszenie Tenisowe, które organizuje zajęcia dla najmłodszych prowadząc dwie szkółki tenisowe. Zasadniczym celem Stowarzyszenia jest rozwój oraz propagowanie w środowisku tenisa ziemnego, organizacja zawodów sportowych oraz czynny udział w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym gminy.

Piękne tereny rekreacyjne Gminy Czerwieńsk skłaniają swymi walorami do czynnego uprawiania sportu, zajęć rekreacyjnych i różnorodnej aktywności ruchowej.

2.6. Organizacje pozarządowe

Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego są ważnym elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Dla bieżącej pracy podmiotów prowadzących tę działalność istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń, jak również współpraca z samorządem gminnym. Organizacje pozarządowe w istotny sposób mogą wpływać na jakość życia społeczności lokalnej.

Rozwiązywanie problemów społecznych oraz podejmowanie działań zapobiegających ich występowaniu to jedno z ważniejszych zadań Gminy. Wszelkie działania temu służące powinny być podejmowane w ramach spójnego systemu, którym koordynuje jedna instytucja – jednostka administracji samorządowej, a jej równorzędnymi partnerami mogłyby być organizacje pozarządowe. Dzięki podjęciu współpracy z lokalnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi możliwe byłoby pełniejsze zaspokajanie występujących potrzeb dla grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na terenie Gminy Czerwieńsk zarejestrowane są następujące organizacje pozarządowe:

Tabela 10. Wykaz Stowarzyszeń działających w Gminie Czerwieńsk (stan na dzień 01 listopada 2014 roku)

Lp.	Nazwa	Adres siedziby
1.	Czerwieńskie Towarzystwo Tenisowe	ul. Zielonogórska 43 66-016 Czerwieńsk www.cstenis.pl
2.	Czerwieńskie Towarzystwo Turystyczne	ul. Kwiatowa 8a 66-016 Czerwieńsk www.ctt-czerwiensk.pl
3.	Czerwieńskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów	ul. Kwiatowa 25 66-016 Czerwieńsk
4.	Klub Sportowy „AZPS Lubuszanka”	ul. Zielonogórska 43a 66-016 Czerwieńsk www.lubuszanka.pl
5.	Klub Sportowy „SPARTA”	Nietkowice 120a 66-112 Nietkowice www.sparta-nietkowice.futbolowo.pl
6.	Klub Sportowy Piast Czerwieńsk	ul. Kwiatowa 8a 66-016 Czerwieńsk www.piastczerwiensk.futbolowo.pl

Lp.	Nazwa	Adres siedziby
7.	Ludowy Klub Sportowy "ODRA"	Nietków, ul. Kościuszki 87 66-016 Czerwieńsk www.odranietkow.futbolowo.pl
8.	Ludowy Klub Sportowy „Znicz”	Leśniów Wielki 94 66-016 Czerwieńsk
9.	Ludowy Zespół Sportowy "START" Płoty	Płoty, ul. Lubuska 2 66-016 Czerwieńsk www.lzsstartploty.futbolowo.pl
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwieńsku	
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Leśniowie Wielkim	
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nietkowicach	
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nietkowie	
14.	Polski Związek Wędkarski Okręg w Zielonej Górze Koło PZW Czerwieńsk nr 1	
15.	Polski Związek Wędkarski Okręg w Zielonej Górze Koło PZW Czerwieńsk nr 1	
16.	Polski Związek Wędkarski Okręg w Zielonej Górze Koło PZW Nietków	
17.	Stowarzyszenie Leśniowskich Strażaków	Leśniów Wielki 28 66-016 Czerwieńsk
18.	Stowarzyszenie Mieszkańców Płotów i Zagórza	Płoty, ul. Szkolna 1 66-016 Czerwieńsk
19.	Stowarzyszenie Mieszkańców Lasek	Laski 30 66-016 Czerwieńsk
20.	Stowarzyszenie Miłośników Nietkowic	Nietkowice 90 66-112 Nietkowice
21.	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Laski	Laski 31 66-016 Czerwieńsk
22.	Stowarzyszenie Ochrony Zabytków i Rozwoju Kulturalno-Oświatowego Mieszkańców Leśniowa Wielkiego, Leśniowa Małego i Sudołu	Leśniów Wielki 51 66-016 Czerwieńsk

Lp.	Nazwa	Adres siedziby
23.	Stowarzyszenie Przyjaciół 4 Zielonogórskiego Pułku Przeciwlotniczego w Czerwieńsku	ul. Zielonogórska 68/7 66-016 Czerwieńsk
24.	Stowarzyszenie Przyjaciół Czerwieńska	ul. Graniczna 10a 66-016 Czerwieńsk
25.	Stowarzyszenie Przyjaciół wsi Nietków	Nietków, ul. T. Kościuszki 87 66-016 Czerwieńsk
26.	Stowarzyszenie Taneczne „HIT”	ul. Spokojna 16 66-016 Czerwieńsk
27.	Stowarzyszenie Turystyczno-Motorowe „ODRA-CZERWIEŃSK”	ul. Składowa 2 66-016 Czerwieńsk www.fortyfikacje.zgora.pl
28.	Stowarzyszenie Wsi Nadodrzańskich	Nietkowice 51B 66-112 Nietkowice
29.	Uczniowski Klub Sportowy w Nietkowie	Nietków, ul. Jana Kasprowicza 76 66-016 Czerwieńsk
30.	Zielonogórskie Stowarzyszenie Miłośników VW Garbusa „VOLKSMOBIL”	Nietków, ul. T. Kościuszki 23 66-016 Czerwieńsk

Źródło: strona www.czerwiensk.pl, zakładka *Organizacje Pozarządowe w Gminie Czerwieńsk*

3. System i zadania pomocy społecznej w Gminie Czerwieńsk

3.1. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku realizowane są przez pracowników 3 sekcji, tj.:

- Sekcji ds. pomocy społecznej, do zadań której należy, m. in. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sprawach udzielenia klientom Ośrodka szeroko pojętej pomocy z zakresu realizacji przede wszystkim ustawy o pomocy społecznej, ale również innych ustaw z nią powiązanych, świadczenie pracy socjalnej, podpisywanie i prowadzenie kontraktu socjalnego, a także przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na potrzeby innych instytucji i ośrodków pomocy w kraju. Od roku 2014 Sekcja ds. pomocy społecznej realizuje zadania związane z aktywizacją społeczną. Zadania realizowane przez ww. sekcję wykonuje 5 pracowników socjalnych, w tym: starszy pracownik socjalny – 2 etaty; pracownik

socjalny – 3 etaty. Wszyscy pracownicy socjalni posiadają wykształcenie kierunkowe, w tym 3 osoby wykształcenie wyższe.

- Sekcji ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, do zadań której należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat ww. świadczeń, a także prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. W Sekcji ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego zatrudnionych jest 2 inspektorów, w tym starszy inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 etat oraz inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 etat. Jedna osoba posiada wykształcenie wyższe.
- Sekcji administracyjno-księgowej, do zadań której należy m. in. obsługa księgowa oraz kasowa, wypłata przyznanych decyzjami świadczeń, a także przygotowywanie i realizacja decyzji administracyjnych w sprawach przyznawania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz pomocy społecznej, a także przygotowywania list wypłat w sprawach pomocy społecznej. Sekcja ta zajmuje się również wydawaniem i przyjmowaniem wniosków w sprawach dodatku mieszkaniowego, sporządzanie decyzji oraz list wypłat dodatków i ryczałtów mieszkaniowych, a także realizacją założeń programu Karty Dużej Rodziny. Ww. zadania sekcji administracyjno-księgowej wykonuje 3 pracowników zatrudnionych na następujących stanowiskach pracy: główna księgowa – 1 etat, inspektor ds. administracyjnych i obsługi kasowej – 1 etat; inspektor ds. pomocy społecznej – 1 etat. Wszyscy pracownicy sekcji posiadają wykształcenie wyższe.

Ponadto w Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerwieńsku zatrudnieni są:

- opiekunka do osób starszych – umowa zlecenie, liczba osób zatrudnionych uzależniona jest od potrzeb występujących w społeczeństwie. Do zadań osób zatrudnionych na stanowisku opiekunki należy wykonywanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osób, które ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność lub inne przyczyny nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku oraz zaspokajać codziennych potrzeb życiowych, przez co wymagają pomocy innych osób;
- sprzątaczką – $\frac{5}{6}$ etatu na umowę o pracę.

W roku 2014 działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uzupełniali:

- asystenci rodzin – 6 osób (w tym jeden na okres od stycznia do lutego 2014 r.) na umowę zlecenie (wykształcenie wyższe), stanowiska finansowane w całości ze środków pozyskany w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 - asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Celem pracy asystentów rodziny było usprawnienie działań rodzin w zakresie ich funkcji i zadań tak, aby mogły nauczyć się lub poprawić sposób funkcjonowania w podstawowym systemie, jakim jest rodzina oraz w środowisku. Asystenci rodziny scalali wspólne działania instytucji współpracujących z rodzinami, starali się wykształcić kompetencje i umiejętności społeczne u podopiecznych poprzez budowę i rozwój umiejętności interpersonalnych w życiu osobistym i zawodowym, wspierać w rozwoju kompetencji rodzicielskich i uczyć umiejętności radzenia sobie rodziców w sytuacjach wychowawczych, prowadzili poradnictwo w zakresie praw i uprawnień służących przywróceniu danej osobie samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy, wspierali w pokonywaniu problemów, zwalczaniu bezradności wobec problemu trudnej sytuacji życiowej, budowaniu siły, nadziei i poczucia wartości u podopiecznych.

3.2. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku jest jednostką organizacyjną gminy powołaną do realizacji zadań należących do właściwości gminy. Został utworzony na podstawie Uchwały Rady Narodowej Miasta i Gminy Czerwieńsk Nr X/43/90 z dnia 21 lutego 1990 roku, Zarządzenia Nr 6/90 Naczelnika Miasta i Gminy Czerwieńsk z dnia 15 maja 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku. Uchwałą Nr XXXI/275/10 Rady Miejskiej w Czerwieńsku z dnia 28 kwietnia 2010 roku został nadany Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku i na tej podstawie działa.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku obejmują system złożony z instrumentów pomocy finansowej. Ich stosowanie wynika z ustaw szczególnych i obejmuje:

- Świadczenia pomocy społecznej;

- Świadczenia rodzinne;
- Świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- Dodatki mieszkaniowe.

Pomoc finansowa kierowana jest do rodzin szczególnego ryzyka zgodnie z założeniami polityki społecznej. Każde świadczenie przyznawane jest decyzją administracyjną. W swej działalności Ośrodek wykonuje zadania wynikające z następujących przepisów prawnych:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych;
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego;
- Karta Dużej Rodziny.

3.2.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jest ona zatem „uzupełnieniem” systemu zabezpieczenia społecznego, który powinien być uruchomiony, gdy osoba lub rodzina wykorzysta już swoje uprawnienia przysługujące jej na mocy innych ustaw, lecz okazały się one niewystarczające. Celem pomocy społecznej jest zapewnienie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka w codziennym życiu. Pomoc społeczna jest udzielana ze względu na trudne sytuacje życiowe, jednak obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współudział w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów. W swoich założeniach pomoc społeczna powinna

bowiem, w miarę możliwości, doprowadzić osoby z niej korzystające do życiowego usamodzielnienia się i pełnej integracji ze społeczeństwem.

Tabela 11. Formy udzielania pomocy w 2014 roku

Pieniężnej, w tym	Niepieniężnej, w tym
➤ zasiłek stały; ➤ zasiłek okresowy; ➤ zasiłek celowy; ➤ specjalny zasiłek celowy.	➤ pracy socjalnej; ➤ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne; ➤ schronienia, posiłku; ➤ usług opiekuńczych; ➤ kierowania i odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej; ➤ dożywiania dzieci.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

Tabela 12. Wysokość wydatków na pomoc pieniężną w 2014 roku

Formy pomocy	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe	532.887	235	719
Zasiłki stałe	437.833	104	161
Zasiłki celowe i w naturze ogółem, w tym:	238.299	265	780
specjalne zasiłki celowe	18.960	60	168

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

Tabela 13. Wysokość wydatków na pomoc niepieniężną w roku 2014

Formy pomocy	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Posiłek	200.378	179	683
Usługi opiekuńcze	61.032	10	10
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	40.404	-	102
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	462.168	19	20

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

W pracy Ośrodka Pomocy Społecznej, istotną rolę odgrywa praca socjalna, która dotyczy niemalże każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, jednak pod warunkiem, że on sam (klient) zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni są najczęściej pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku jej zamieszkania. Przeprowadzając wywiad środowiskowy dokonują diagnozy problemów i określają indywidualne plany pomocy dla rodzin i osób, wspierają proces pozytywnych zmian życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą pomocą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych osobistych problemów. Pracownik socjalny jest po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, doradcą, a czasem po prostu cierpliwym słuchaczem. Natomiast praca socjalna ukierunkowana jest na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności do samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. Pracy socjalnej nie można zmierzyć kwotowo, nie można wykazać jej postępując się złotówką w celu zobrazowania wielkości tej pomocy, a jest to najważniejsza pomoc, jaką niosą pracownicy socjalni. Do niej zalicza się wszelkiego rodzaju działania podejmowane z podopiecznym w celu podjęcia wysiłków przy współdziałaniu rodziny zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej. Celem pracy socjalnej jest doprowadzenie osób lub rodzin do osiągnięcia stanu, w którym będą mogły na miarę własnych możliwości funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr, przy jednoczesnym wykorzystaniu własnego potencjału.

Praca socjalna to działania o charakterze motywacyjnym, wspierającym i aktywizującym. Jest prowadzona wieloaspektowo. Działania obejmują wiele sfer życia osób, z którymi pracują pracownicy socjalni. Dotyczą aktywności zawodowej, trudności i problemów zdrowotnych (w tym uzależnień), wspierania podopiecznych w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu codziennym. Ponadto praca socjalna obejmuje również działania informacyjne o przysługujących uprawnieniach.

Pracownicy socjalni prowadzą zatem poradnictwo w zakresie poszukiwania pracy, pomoc w załatwianiu spraw alimentacyjnych, kierowania na leczenie odwykowe, nadzór nad prawidłowością sprawowania władzy rodzicielskiej oraz kierowanie do Sądu wniosków o zaniechanie opieki nad dziećmi i nadaniu pieczy kuratora. Pracownicy Ośrodka pomagają w kompletowaniu i składaniu dokumentów przez naszych klientów

w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w celu zdobycia stopnia niepełnosprawności, kompletują dokumenty dla osób ubiegających się o umieszczenie w domach pomocy społecznej.

W roku 2014 pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 552 rodzinom, w tym wyłącznie pracę socjalną świadczone w 270 rodzinach.

Pracownicy, w celu osiągnięcia zamierzonego efektu w pracy z osobą lub rodziną tego wymagającą, bardzo ściśle współpracują ze szkołami, przedszkolami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędem Gminy i Miasta w Czerwieńsku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, ZUS-em, KRUS-em, POMAK-iem, Strażą Miejską, Halą Sportową „Lubuszanka”, Policją, Sądem Rodzinnym i kuratorami, zakładami energetycznymi, placówkami służby zdrowia, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Centrum Integracji Społecznej oraz innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej. W roku 2014 na podstawie porozumień nawiązano również współpracę z Ochotniczym Hufcem Pracy w Zielonej Górze, Związkiem Lubuskich Organizacji Pozarządowych w Zielonej Górze oraz Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet Baba w Zielonej Górze.

Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu lepszą adaptację osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, w jakich żyją oraz rozwijaniu poczucia godności osobistej i odpowiedzialności osób na drodze odwoływania się do potencjalnych ich możliwości.

Niepokojące zjawiska występujące w środowiskach powodują, że praca socjalna jest trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów. Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzia pracy do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie, które bardzo często i szybko przybierają charakter patologiczny. W związku w tym zauważalna jest zmiana w charakterze pracy, ale i oczekiwań rodzin wobec pracowników socjalnych, a także pracowników socjalnych wobec rodzin. Nowoczesna pomoc społeczna, żeby była skuteczną i efektywną wymaga coraz liczniejszej i wysoko wykwalifikowanej kadry pracowników socjalnych.

Rozmiary potrzeb społecznych wymuszają poszukiwanie nowych rozwiązań w dziedzinie pomocy społecznej. Potrzeba skutecznego rozwiązywania problemów klientów pomocy społecznej spowodowała wprowadzenie do ustawy o pomocy społecznej nowej techniki pracy socjalnej, jaką jest kontrakt socjalny. W roku 2014 pracownicy socjalni podpisali 7 kontraktów socjalnych, które definiuje się jako pisemną umowę zawartą przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc, a którego celem jest

dążenie do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny albo wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej, czy przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu danej osoby, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy". Obie strony kontraktu mają zobowiązania i uprawnienia.

3.2.2. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Ważnym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest koordynacja działań związanych z realizacją na terenie Gminy działań wynikających z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Jego celem jest m. in. wsparcie gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Program zakłada zapewnienie dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Na podstawie uchwał podjętych przez Radę Miejską w Czerwieńsku w roku 2014, beneficjentami programu są osoby i rodziny, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w przedszkolach i szkołach na terenie naszej Gminy, a także placówkach zapewniających dożywianie na terenie innych gmin i miast.

Na realizację zadań wynikających z powyższego Programu Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku otrzymał dotację z budżetu państwa zabezpieczającą potrzeby w 70%, pozostałe 30% potrzeb zabezpieczono w ramach środków własnych Gminy.

Można stwierdzić, iż dzięki temu programowi problem głodnych dzieci w Gminie Czerwieńsk jest marginalny i jeśli taki przypadek miał miejsce, to wynikał jedynie z zaniedbań rodziców, a nie z braku możliwości udzielenia pomocy. Wszystkie szkoły na terenie Gminy ściśle współpracują w tym zakresie z Ośrodkiem i każdy przypadek wymagający udzielenia pomocy jest rozpatrywany, a pomoc udzielana w jak najszybszym terminie.

Tabela 14. Wydatki na realizację zadań w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2014

Formy pomocy	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Posiłek w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	189.366	178	680
Zasiłki celowe na zakup żywności z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	136.550	157	500
Posiłki dla dzieci z tzw. „listy dyrektora”	7.084	-	-

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

3.2.3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonych w przepisach o pomocy społecznej.

3.2.4. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych

Zapewnienie wsparcia materialnego w formie dodatków mieszkaniowych najuboższym mieszkańcom Gminy to jeden z elementów działań podejmowanych przez samorząd. Osoby najmniej zarabiające bardzo często nie są w stanie ponieść pełnych kosztów związanych w opłaceniem czynszu za zajmowany przez siebie lokal. Z tego też względu, na mocy ustawy o dodatkach mieszkaniowych, państwo zdecydowało się na wspieranie najuboższych mieszkańców poprzez przyznawanie im dodatków mieszkaniowych. Do obowiązków pracownika, który koordynował działania w tym zakresie było przyjmowanie wniosków i obliczanie wysokości dodatku mieszkaniowego, przygotowywanie decyzji przyznającej lub odmownej w sprawie ww. formy pomocy,

sporządzanie listy wypłat do zarządców lokali, prowadzenie niezbędnej ewidencji i sprawozdań. Dodatek mieszkaniowy przyznawany był na okresy 6-miesięczne.

3.2.5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
 - świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.
- Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:
- urodzenia dziecka;
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
 - samotnego wychowywania dziecka;
 - samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
 - rozpoczęcia roku szkolnego;
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
 - w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
 - w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej.

Do świadczeń opiekuńczych zaliczamy:

- zasiłek pielęgnacyjny;
- świadczenie pielęgnacyjne.

Tabela 15. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne w roku 2014

Rodzaj zasiłku	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	826.141	8.332
Dodatki do zasiłków rodzinnych	440.293	4.261
Zasiłki rodzinne z dodatkami	1.266.434	12.593

Rodzaj zasiłku	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Zasiłki pielęgnacyjne	566.100	3.700
Świadczenia pielęgnacyjne	285.120	386
Specjalny zasiłek opiekuńczy	42.917	83
Razem świadczenia opiekuńcze	894.137	4.169

Rodzaj zasiłku	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	88.000	88
Razem wszystkie zasiłki wypłacane w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych	2.248.571	16.850

Rodzaj zasiłku	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	56.686	281
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	13.396	201
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	11.382	80
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	3.085	68
Razem kwota składek	85.549	

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

3.2.6. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli jego egzekucja okazała się bezskuteczna. Przysługują one w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie więcej niż 500 zł miesięcznie. Uprawnionymi do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są osoby:

- do ukończenia 18 roku życia, albo
- do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy osoba uprawniona uczy się w szkole lub w szkole wyższej;
- bezterminowo, jeżeli osoba uprawniona legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził również postępowanie z dłużnikami alimentacyjnymi, których organem właściwym jest Gmina Czerwieńsk..

W roku 2014 dłużnicy alimentacyjni z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwrócili 56.360,56 zł.

Na dochody własne Gminy Czerwieńsk z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconych przez dłużników alimentacyjnych wpłynęło 16.994 zł, z tego:

- przekazane przez gminę na dochody własne 13.959 zł;
- przekazane przez inne gminy 3.035 zł.

Tabela 16. Kwota wydatków na fundusz alimentacyjny w roku 2014

Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
Fundusz alimentacyjny	641.498	1.869

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

3.2.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Dnia 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Cytowana ustawa określa m.in. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej a także zasady ich finansowania.

W myśl art. 3 ust. 1 obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizuje się w szczególności przy współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich jednostkami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi i organizacjami społecznymi.

W związku z realizacją zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozyskano środki z Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014 i zatrudniono 6 asystentów rodzin na podstawie umowy zlecenia, którzy prowadzili pracę z 23 rodzinami z terenu Gminy Czerwieńsk.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i aktywnym udziałem. Podstawą podejmowanych działań jest wspólnie opracowany z członkami rodziny plan pracy.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej i innych. Wydatki te gmina ponosi w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Głównymi czynnikami wpływającymi na umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej lub placówce może być m.in.: ograniczenie władzy rodzicielskiej, dozór kuratora, problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym nieumiejętność zabezpieczenia podstawowych potrzeb dzieci, nie realizowanie obowiązku szkolnego przez dzieci, dopuszczanie się przez dzieci czynów karalnych, nadużywanie alkoholu przez rodziców.

3.2.8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Zarządzeniem Burmistrza Czerwieńska w roku 2011 powołany został Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego weszli przedstawiciele policji, oświaty, sądu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodka Pomocy Społecznej, a także poradni psychologicznej w Czerwieńsku. Zadania realizowane w oparciu o ww. ustawę są o tyle trudne, że pomimo narzędzia pracy, jakim jest „Niebieska Karta” naszemu Zespołowi brakuje czasu, pieniędzy oraz możliwości podjęcia jakichkolwiek działań ze sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie. Głównie chodzi o szkolenia dla sprawców przemocy oraz zorganizowanie grupy wsparcia dla ofiar przemocy prowadzonej przez psychologa. Brakuje wsparcia psychologa. Posiłkujemy się w swych działaniach warsztatami, które oferuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze oraz zobowiązujemy do podjęcia terapii u wskazanych psychologów prowadzących terapię w Zielonej Górze, jednak liczba osób korzystająca z tychże propozycji jest bardzo znikoma. W roku 2014 w warsztatach zorganizowanych i prowadzonych w PCPR udział wzięła 1 osoby z terenu Gminy Czerwieńsk. Mimo trudności, Zespół Interdyscyplinarny w Czerwieńsku w roku 2014 roku odbył 5 posiedzeń, natomiast grupy robocze odbyły 58 posiedzeń. Na posiedzenia grup roboczych wzywano osoby uczestniczące w procedurze (osoby, co do których istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie oraz osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie). Ogólnie wsparciem grup roboczych objęto 55 rodzin (158 osób), w tym 59 kobiet, 65 mężczyzn i 34 dzieci. W roku 2014 przedstawiciele instytucji w sumie wszczęli 28 nowych procedur Niebieskich Kart, natomiast zakończono 60 procedur, z czego w 47 przypadkach Grupa Robocza uznała, iż nastąpiło ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, natomiast w 13 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach pomocy osobom doznającym przemocy nawiązano współpracę w Lubuskim Stowarzyszeniu na Rzecz Kobiet BABA w Zielonej Górze, które w ramach zawartego porozumienia raz w miesiącu (sobota) prowadzi poradnictwo prawne i psychologiczne w siedzibie OPS. W roku 2014 prawnik udzielił 12 porad, psycholog również udzielił poradnictwa 12 razy.

3.2.9. Projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

W roku 2014 Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt systemowy pod nazwą „Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro”. Celem projektu było wzmocnienie kompetencji społecznych, podniesienie samooceny oraz motywacji do dalszego rozwoju osób biorących udział w projekcie z terenu miejscowości Dobrzęcin poprzez realizację Programu Aktywności Lokalnej.

Założeniami projektu było pobudzenie lokalnej społeczności do wspólnego działania na rzecz swojej małej ojczyzny. W ramach działań podejmowanych w projekcie mieszkańcy Dobrzęcina wymalowali klatki schodowe i odnowili drzwi wejściowe w blokach, a także zagospodarowali teren zielony przy blokach. Ponadto zorganizowano cykl zajęć, w tym porady indywidualne świadczone przez psychologa, warsztaty z psychologiem, których tematem przewodnim były relacje społeczne i rodzinne, problemy opiekuńczo-wychowawcze i rodzinne, przemoc w rodzinie, uzależnienie od alkoholu i innych środków, poradnictwo doradcy zawodowego i warsztaty z zakresu poszukiwania pracy, warsztaty Decoupage oraz zajęcia plenerowe i okolicznościowe, np. z okazji powitania szkoły, czy Wigilii, na którą mieszkańcy samodzielnie przygotowali potrawy.

Ponadto zorganizowano wyjazd w celu przeprowadzenia metamorfozy, których zadaniem była przemiana zewnętrzna mająca na celu podniesienie samooceny, zwiększenia zaufania we własne siły i motywacji do działania dzięki zmianie wizerunku zewnętrznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku zawarł również porozumienie z Ochotniczym Hufcem Pracy w Zielonej Górze, w ramach którego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym organizowane były warsztaty z doradcami zawodowymi z zakresu poszukiwania pracy.

3.2.10. Pozostałe działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku

W ramach działań podejmowanych na rzecz włączenia społecznego Gmina Czerwieńsk kierowała osoby m.in. długotrwale bezrobotne, uzależnione i niepełnosprawne do Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze w ramach porozumienia zawartego z Miastem Zielona Góra. Uczestnicy mogą zdobywać nowe kwalifikacje zawodowe w różnych specjalnościach zawodowych, brać udział z szkoleniach z zakresu pierwszej

pomocy przedmedycznej, zajęć z zakresu kreowania wizerunku, obsługi komputera, nauki języka obcego. W ramach oferty CIS obejmował uczestników wsparciem psychologa, doradcy zawodowego, psychoterapeuty, pracownika socjalnego.

Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Czerwieńsk kierowane są do Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Parasol” w Zielonej Górze, który uczestnikom zapewniał pomoc psychologiczną, pedagogiczną, rehabilitację ruchową, pomoc pielęgniarską i socjalną. W ramach zajęć w Parasolu odbywały się zajęcia w sekcjach: artystycznej, twórczej, robótek ręcznych, komputerowej, kulinarnej. Ponadto osoby niepełnosprawne brały udział w imprezach okolicznościowych i rekreacyjnych, wyjazdach integracyjnych oraz życiu kulturalnym miasta.

Dzięki nawiązanej współpracy z Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet BABA w Zielonej Górze mieszkańcy Gminy, w których stwierdzono przemoc w rodzinie, lub zachodziło takie podejrzenie albo czuli, że borykają się z problemem przemocy w rodzinie mieli możliwość skorzystać ze wsparcia prawnika i psychologa. Porady udzielane były w siedzibie OPS raz w miesiącu (sobota). W roku 2014 prawnik i psycholog ze Stowarzyszenia BABA udzielili po 12 porad.

W roku 2014 na podstawie zawartego porozumienia ze Związkiem Lubuskich Organizacji Pozarządowych w Zielonej Górze dla mieszkańców Gminy Czerwieńsk świadczona była pomoc w zakresie poradnictwa psychologicznego oraz prawnego. Porady odbywały się w siedzibie OPS w terminach uzgadnianych z osobami zainteresowanymi. Łącznie odbyło się 19 spotkań z prawnikiem, który udzielił 48 porad 22 osobom. Ze wsparcia psychologa skorzystało 7 osób, którym udzielono 18 porad w trakcie 5 spotkań.

3.3. Współpraca z instytucjami

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku ukierunkowując się na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny współpracuje z lokalnym samorządem, organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób wymagających pomocy. Do naszych głównych partnerów należą:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – z instytucją tą współpracujemy w sprawach dotyczących: rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, umieszczenia klientów w Domach Pomocy Społecznej, kierowania na warsztaty i terapie, m.in. dla sprawców przemocy.

Powiatowy Urząd Pracy współdziałamy w zakresie przeciwdziałania skutkom bezrobocia oraz wspólnego motywowania osób bezrobotnych do skutecznego poszukiwania pracy bądź podnoszenia lub zdobywania kwalifikacji. Pracownicy urzędu pracy udzielają nam niezbędnych informacji dotyczących wspólnych klientów bądź to w formie pisemnej (na kartach bezrobotnego), bądź telefonicznej, w sytuacjach wymagających pilnych interwencji.

Z sądem rodzinnym, kuratorami współpracujemy głównie w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach niewydolnych wychowawczo tj. np. ustanowienia kuratora dla rodziny, ograniczenia bądź odebrania władzy rodzicielskiej, umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczymi. Często sądy korzystają z wiedzy i znajomości środowisk przez pracowników socjalnych wzywając ich na rozprawy w charakterze świadków lub prosząc o pisemną opinię w zakresie funkcjonowania rodzin, wydawania opinii na temat kandydatów na rodzinę zastępczą.

Placówki oświatowe i oświatowo – wychowawcze – pracownicy socjalni, na co dzień współpracują ze szkołami w zakresie organizowania posiłków (obiadów i śniadań) dla dzieci z rodzin najuboższych. Zdarza się również, że OPS wnioskuje o przyjęcie dzieci podopiecznych do przedszkoli lub szkół czy placówek szkolno-wychowawczych. Na wniosek dyrektora Ośrodka lub wychowawców przyznajemy wychowankom pomoc na zakup odzieży, obuwia bądź wyposażenia do szkoły.

Współpraca z Inspektorem ZUS dotyczy wszelkich spraw związanych z zabezpieczeniem emerytalno-rentowym klientów, tj. m. in.: wymiany informacji i udzielania porad w zakresie przysługujących uprawnień, wymaganych dokumentów, szkoleń w zakresie nowych uregulowań prawnych, wspieranie i interweniowanie w sprawie świadczeń wyjątkowych (również przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na wniosek centrali ZUS).

Domy Samotnej Matki, w którym przebywają kobiety w ciąży lub z dziećmi. Pensjonariuszki Domów otrzymują pomoc finansową na pokrycie kosztów pobytu w placówkach.

W realizacji swoich zadań OPS współpracuje z **lokalną służbą zdrowia**. Na wnioski pracowników socjalnych lekarze m.in.: diagnozują stan zdrowia pacjentów w zakresie uprawnień do zasiłków pielęgnacyjnych, okresowych, ustalenia stopnia niepełnosprawności, wnioskuje o przyznanie oraz ilość i zakres usług opiekuńczych, odbywają na nasze zlecenie wizyty domowe u podopiecznych.

Pracownicy socjalni zgłaszają również konieczność wizyt pielęgniarkom środowiskowym oraz ustalają wspólnie zakres pomocy i niezbędnej opieki.

Z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych OPS współpracuje w zakresie diagnozowania sytuacji rodzin zgłaszających problem choroby alkoholowej, rozpoznawania ich potrzeb i ustalania zasad wsparcia.

Centrum Integracji Społecznej – mieszkańcy naszej gminy mieli możliwość uczestniczenia w kursach pozwalających nabyć umiejętności zawodowe i przyuczających do zawodu.

Zakłady Energetyczne – negocjujemy rozłożenie zadłużenia na raty, częściowo dofinansowujemy spłatę zadłużenia za energię rodzinom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, a mającym na utrzymaniu dzieci w wieku szkolnym.

CARITAS – mieszkańcy gminy Czerwieńsk na podstawie decyzji wydanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej korzystali z pomocy w postaci posiłków w stołówce CARITAS w Zielonej Górze.

Noclegownie dla Osób Bezdomnych – Ośrodek Pomocy Społecznej pokrywał koszt pobytu osób bezdomnych w noclegowniach.

Wspólne działania na rzecz podopiecznych podejmowane są również we współpracy z **Policją i Strażą Miejską**, na których pomoc można liczyć, szczególnie w sytuacjach interwencyjnych. W przypadku podejrzenia przestępstwa wspólnie podejmowane są działania związane z monitorowaniem środowiska.

II. ANALIZA PODSTWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Analiza SWOT w kontekście polityki społecznej

ANALIZA SWOT

(Ocena sytuacji społecznej w Gminie Czerwieńsk)

Analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie danych diagnostycznych oraz informacji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Mocne strony	Słabe strony
• Bezpośrednie sąsiedztwo z dużym ośrodkiem miejskim; • Dostęp wysoko wyspecjalizowanej kadry pracowniczej Ośrodka Pomocy Społecznej; • Zaangażowanie kard Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku • Prorozwojowa polityka samorządu; • Zróżnicowana struktura działalności gospodarczej; • Dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa; • Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa; • Dobrze rozwinięta infrastruktura kulturalna; • Szeroka oferta kulturalna; • Dobre połączenia drogowe z Zieloną Górą po południowej stronie rzeki Odry; • Dostępność służby zdrowia;	• Bezrobocie; • Ubóstwo; • Nadużywanie alkoholu; • Przemoc w rodzinach; • Duża liczba osób i rodzin wymagających objęcia wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej; • Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców Gminy i rodzin korzystających ze wsparcia OPS; • Częsta rotacja asystentów rodzin zatrudnianych na podstawie umowy zlecenia w ramach środków pozyskanych z zewnątrz; • Brak asystentów rodzin zatrudnionych na podstawie umowy o pracę; • Zły stan techniczny budynków i lokali mieszkaniowych klientów (mieszkania zaniedbane, zagrzybione); • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych;

Mocne strony	Słabe strony
• Finansowana przez gminę profilaktyka uzależnień, kształtowanie postaw proekologicznych i prozdrowotnych; • Wysoki standard obiektów oświatowych; • Wysokie wydatki na kulturę fizyczną i sport; • Wysoki standard obiektów sportowych; • Rozwinięta sieć przedszkoli i szkół podstawowych; • Sieć świetlic wiejskich; • Gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej.	• Niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe ludności; • Starzenie się społeczeństwa; • Brak bezpiecznych połączeń pieszo-rowerowych między poszczególnymi miejscowościami gminy; • Problemy komunikacyjne – bariery architektoniczne; • Brak warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych; • Niski wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych; • Mała aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych; • Brak żłobków; • Mała aktywność społeczna młodzieży; • Słabe zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną; • Niska aktywność społeczna; • Wykluczenie społeczne osób starszych; • Mała integracja wśród lokalnej społeczności; • Niewystarczająca liczba mieszkań i lokali socjalnych; • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych; • Brak noclegowni; • Wykluczenie społeczne rodzin z grup problemowych;

Mocne strony	Słabe strony
	• Ujemny przyrost naturalny i saldo migracji; • Złe połączenia drogowe z Zieloną Górą po północnej stronie rzeki Odry; • Brak usług transportowych między miejscowościami oraz większymi aglomeracjami po północnej stronie rzeki Odry; • Brak świetlic socjoterapeutycznych oraz domu dziennego pobytu lub alternatywnych form pomocy stacjonarnej osobom starszym i niepełnosprawnym.
Szanse	Zagrożenia
• Możliwość wykorzystania środków zewnętrznych, w tym unijnych; • Tworzenie miejsc do rekreacji i wypoczynku z funduszy zewnętrznych; • Możliwość włączania się w programy międzynarodowe w zakresie np. współpracy gmin; • Współpraca z podmiotami na szczeblu lokalnym i wojewódzkim; • Napływ ludzi młodych, przedsiębiorczych; • Realizacja programów aktywizujących społeczeństwa lokalne; • Wzbogacanie oferty kulturalnej; • Promowanie zdrowego stylu życia;	• Błędne rozwiązania prawne w zakresie polityki społecznej; • Recesja gospodarcza; • Dziedziczenie ubóstwa i bezradności; • Migracja młodych, wykształconych osób, a także całych rodzin poza granice Gminy, a nawet kraju; • Mała aktywność społeczności lokalnej; • Duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej.

Szanse	Zagrożenia
• Prowadzenie edukacji i profilaktyki przeciw uzależnieniom we wszystkich grupach wiekowych;• Edukowanie społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;• Współpraca jednostek organizacyjnych i instytucji z organizacjami pozarządowymi.	

2. Analiza obszarów problemowych z uwzględnieniem przyczyn i skutków

2.1. Obszar problemowy: DZIECI I MŁODZIEŻ

Problem:

NIEDOSKONAŁY SYSTEM OPIEKI EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

Przyczyny:

- Niewystarczająca liczba pomieszczeń oraz specjalistów dla zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
- Brak żłobków;
- Trudności w organizowaniu opieki socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży ze względu na brak funduszy na zatrudnienie specjalistów;
- Brak oferty dla młodzieży ponadgimnazjalnej w zakresie zagospodarowania czasu wolnego i aktywizacji społecznej;
- Brak zaangażowania rodziców w proces wychowawczy i delegowanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na instytucje szkolne.

Skutki:

- Obniżenie dyscypliny społecznej (w tym szkolnej);
- Przemoc w szkole;
- Zagrożenie przestępczością wśród dzieci i młodzieży;
- Zagrożenie młodzieży uzależnieniem od alkoholu i narkotyków;
- Brak autorytetów;
- Mała aktywność społeczna młodzieży;
- Mała integracja wśród lokalnej społeczności;
- Wzrasta zagrożenie niedostosowaniem społecznym wśród młodzieży;
- Matki nie mogą kontynuować czy rozpocząć pracy zawodowej po urodzeniu dzieci (obniża się status materialny rodzin), gdyż nie stać je na prywatne opiekunki dla dzieci w wieku od 1 do 2,5 roku po południowej części Gminy oraz dla dzieci w wieku od 1 do 3 lat w północnej części Gminy.

2.2. Obszar problemowy: OSOBY STARSZE

Problem:

NIEDOSTATECZNY SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH

Przyczyny:

- Brak bazy dla osób starszych (brak ośrodka dziennego pobytu);
- Brak pomocy specjalistycznej (geriatria);
- Bariery komunikacyjne;
- Brak wiedzy o możliwości uzyskania pomocy i działających organizacjach;
- Brak skutecznego przepływu informacji między instytucjami i placówkami wspierającymi osoby starsze;
- Brak wystarczającej opieki rehabilitacyjnej;
- Zbyt długi okres oczekiwania na rehabilitację;
- Brak wystarczającej opieki lekarsko-pielęgniarskiej
- Niewystarczająca oferta zajęć dla osób starszych.

Skutki:

- Wykluczenie społeczne osób starszych;
- Mała aktywność społeczna;
- Mała integracja wśród lokalnej społeczności;
- Ograniczenie możliwości włączenia osób starszych w życie społeczności lokalnej;
- Brak możliwości udzielenia wsparcia adekwatnego do potrzeb.

2.3. Obszar problemowy: RODZINY

Problem:

NIEDOSTATECZNY SYSTEM WSPARCIA DLA RODZIN

Przyczyny:

- Niewystarczająca specjalistyczna opieka zdrowotna – brak spójnego systemu;
- Niedostateczna liczba mieszkań socjalnych;
- Niedostateczna liczba mieszkań komunalnych;
- Brak wsparcia w trudnej sytuacji przez specjalistów (psychologów), w szczególności dla dzieci oraz rodzin dotkniętych problemem przemocy;
- Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców Gminy i rodzin korzystających ze wsparcia OPS;
- Brak asystentów rodzin zatrudnionych na podstawie umowy o pracę;
- Zbyt mała skuteczność OPS w pomaganiu rozwiązywaniu problemów z uwagi na braki personalne i wsparcie specjalistów;
- Nieefektywna współpraca z instytucjami wspierającymi rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji, m. in. z Sądem, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia.

Skutki:

- Wykluczenie społeczne rodzin z grupy problemowej;
- Słabe więzi między mieszkańcami;
- Złe warunki materialne rodzin;
- Pogłębiające się lawinowo problemy, m.in. ubóstwo, przemoc w rodzinie oraz uzależnienia od alkoholu i narkotyków;
- Brak prawidłowego rozwoju dzieci w sferze psychofizycznej, jak i społecznej, przede wszystkim w rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy.

2.4. Obszar problemowy: NIEPEŁNOSPRAWNI

Problem:

NIEDOSTATECZNE WSPARCIE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Przyczyny:

- Brak środowiskowego lokum dla osób z niepełnosprawnością;
- Niewykorzystany potencjał osobowy do pracy z dziećmi z niepełnosprawnością;
- Brak wolontariuszy;
- Problemy komunikacyjne – bariery architektoniczne;
- Brak wiedzy o możliwościach uzyskania pomocy i działających organizacjach;
- Brak warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych;
- Brak wystarczającej opieki rehabilitacyjnej.

Skutki:

- Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych;
- Zbyt niski wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- Zbyt mała aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych;
- Nieufność osób niepełnosprawnych wobec nieznanomych, rodziny i sąsiadów;
- Samoizolacja osób niepełnosprawnych.

III. KIERUNKI ROZWOJU

1. *Misja i wizja*

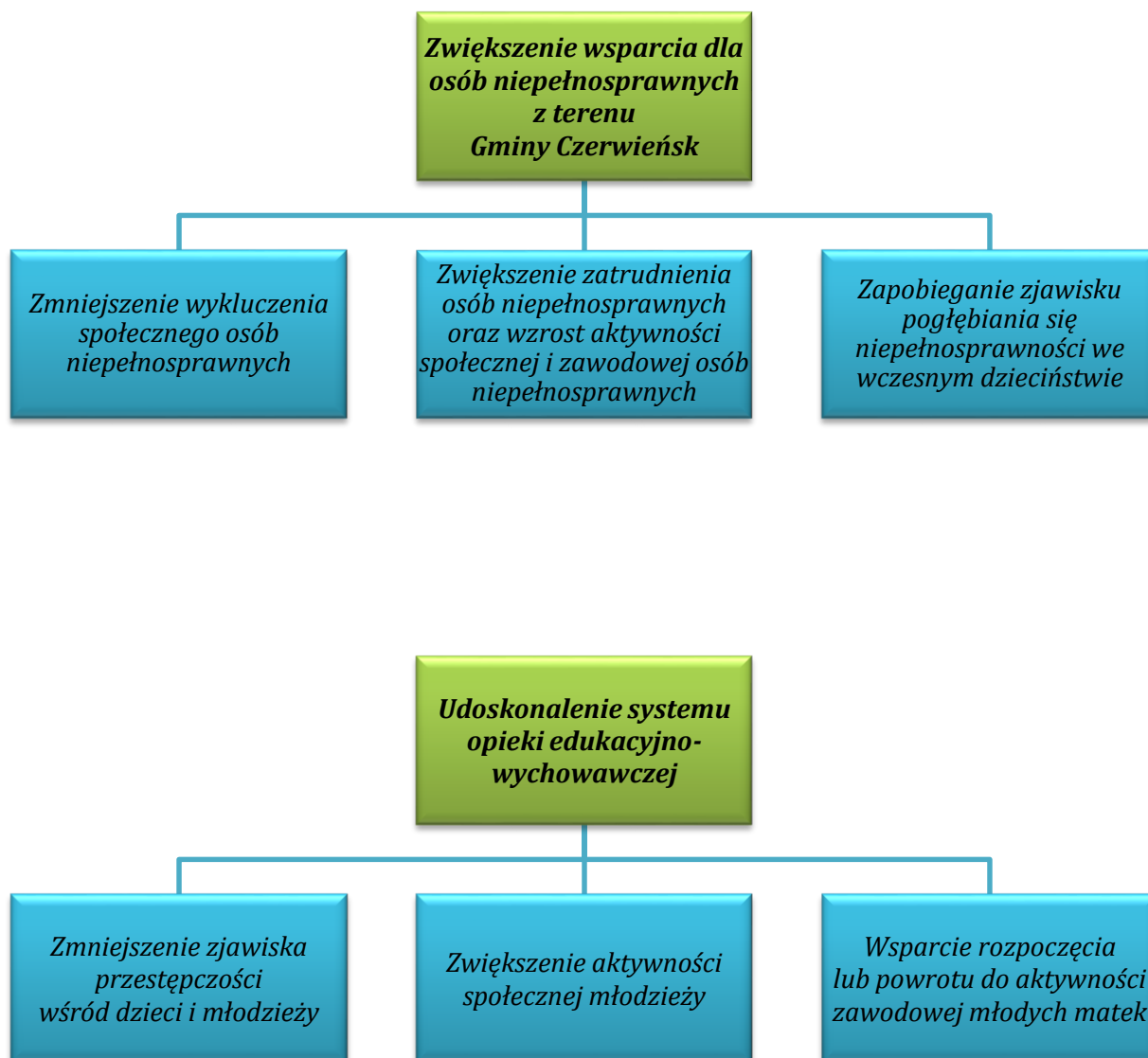
Misją Gminy Czerwieńsk zawartą w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2011-2018 jest stworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom i przedsiębiorcom oraz podniesienie poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego zrównoważonego rozwoju.

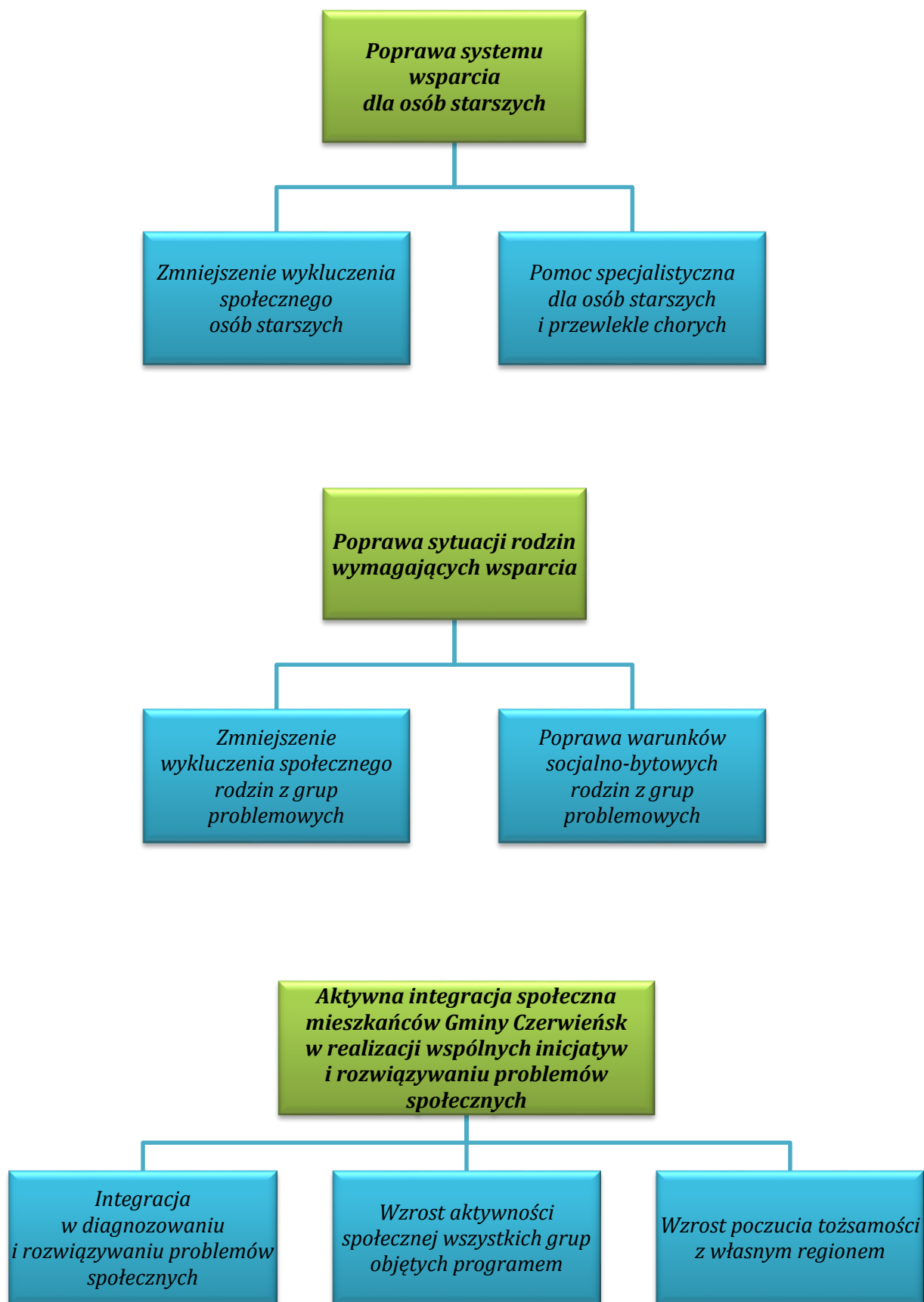
Wizja rozwoju Gminy Czerwieńsk zawarta w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2011-2018 ma na celu zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy perspektyw rozwoju i godnego życia z uwzględnieniem procesu integracji Polski z Unią Europejską i brzmi: *Gmina Czerwieńsk to wiodąca gmina w województwie lubuskim, atrakcyjna inwestycyjnie z uporządkowaną infrastrukturą techniczną, będąca atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy i wypoczynku.*

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk jest wyzwaniem dla wszystkich mieszkańców i każdej działającej organizacji i instytucji. Jej przesłaniem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków wszelkich zjawisk społecznie negatywnych. Ważnym zadaniem Strategii jest zaspokojenie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego oraz uaktywnienie środowiska lokalnego. Wdrażanie Strategii powinno zintegrować społeczeństwo gminne i przyczynić się do efektywnego rozwiązywania problemów społecznych.

Misją Gminy Czerwieńsk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i równych szans rozwoju jego mieszkańców poprzez dążenie do pobudzenia aktywności środowisk lokalnych, integrację społeczną oraz minimalizowanie problemów społecznych przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości.

2. Cele strategiczne i operacyjne

3. Działania w ramach celów operacyjnych – wskaźniki realizacji i źródła finansowania

3.1. Zwiększenie wsparcia dla osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Czerwieńsk

3.1.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.1.1.1.	Organizacja imprez kulturalnych i sportowych o charakterze lokalnym	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, organizacje pozarządowe, Hala Sportowa Lubuszanka	Liczba imprez Liczba uczestników imprez	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.1.1.2.	Realizacja programów edukacyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, przedszkola, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba programów Liczba uczestników programów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.1.1.3.	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Do roku 2020	UGiM, OPS	Liczba utworzonych ŚDS Liczba osób korzystających z ŚDS	Budżet Gminy Budżet Woj. Lub.
3.1.1.4.	Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS	Liczba zlikwidowanych barier	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne PFRON
3.1.1.5.	Dostosowanie pojazdów komunikacji gminnej do potrzeb niepełnosprawnych użytkowników	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS	Liczba przystosowanych pojazdów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne PFRON
3.1.1.6.	Utworzenie na stronie internetowej Gminy specjalnej zakładki z informacjami skierowanymi do osób niepełnosprawnych	Do roku 2016	UGiM	Liczba osób korzystających z serwisu	Budżet Gminy
3.1.1.7.	Stworzenie sekcji sportowych dla osób niepełnosprawnych	Do roku 2018	UGiM, Hala Sportowa „Lubuszanka”, organizacje pozarządowe	Liczba sekcji Liczba członków sekcji	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.1.2. Zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.1.2.1.	Wspieranie programów aktywizacji zawodowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, miejscowi przedsiębiorcy, PUP	Liczba programów Liczba uczestników programów	Źródła zewnętrzne
3.1.2.2.	Wspieranie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, organizacje pozarządowe	Liczba wdrożonych mechanizmów	Źródła zewnętrzne

3.1.3. Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności we wczesnym dzieciństwie

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło wskaźników
3.1.3.1.	Wspieranie funkcjonowania klas integracyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, przedszkola	Liczba klas i oddziałów Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do klas i oddziałów Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.1.3.2.	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz zajęć rehabilitacyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, UGiM, Hala Sportowa Lubuszanka	Liczba dofinansowanego sprzętu Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.1.3.3.	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, organizacje pozarządowe	Liczba warsztatów Liczba uczestników warsztatów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.2. Udoskonalenie systemu opieki edukacyjno-wychowawczej

3.2.1. Zmniejszenie zjawiska przestępczości wśród dzieci i młodzieży

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.2.1.1.	Aktualizacje mapy zagrożeń	Do końca września każdego roku obowiązywania SRPS	Straż Miejska przy współpracy Policji	Liczba stworzonych aktualizacji mapy	Budżet Gminy
3.2.1.2.	Organizowanie spotkań, konsultacji indywidualnych rodziców i uczniów ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, Przedszkola	Liczba konsultacji, Liczba uczniów objętych projektem	Budżet Gminy
3.2.1.3.	Organizacja kursu podstaw wiedzy pedagogicznej dla rodzin i ich członków	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, Przedszkola	Liczba kursów Liczba uczestników kursów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.1.4.	Organizacja spotkań z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości oraz Policji dotyczących sankcji prawnych grożących nieletnim przestępcom	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Straż Miejska, Policja, Szkoły, OPS	Liczba spotkań Liczba uczniów uczestniczących w spotkaniach	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.1.5.	Budowa i modernizacja placów zabaw i boisk	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, sołectwa	Liczba nowych placów zabaw i boisk Liczba zmoderniz. placów zabaw i boisk	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.1.6.	Utworzenie punktów pomocy socjoterapeutycznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba punktów pomocy Liczba osób korzystających z punktów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.2.2. Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.2.2.1.	Organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z udziałem i przy współpracy młodzieży (m. in. konkurs na najciekawszy temat festynu, interaktywne gry gminne)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, Szkoły, Hala Sportowa Lubuszanka, organizacje pozarządowe, sołectwa	Liczba imprez Liczba konkursów, gier Liczba uczestników	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.2.2.	Realizacja programów informacyjnych w szkołach	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, organizacje pozarządowe, Straż Miejska, Policja	Liczba programów Liczba uczestników	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.2.3.	Wspieranie działania organizacji pozarządowych działających na rzecz i przy udziale dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, organizacje pozarządowe,	Liczba organizacji Liczba uczniów zaangażowanych w działania organizacji	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.2.4.	Rozwój wolontariatu (akcje informacyjno-edukacyjne)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, organizacje pozarządowe, OPS, GKRPA	Liczba przeprowadzonych akcji Liczba uczestników	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.2.3. Wsparcie rozpoczęcia lub powrotu do aktywności zawodowej młodych matek

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.2.3.1.	Dofinansowanie i organizowanie szkoleń zawodowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.3.2.	Wspieranie organizacji warsztatów aktywizacji zawodowej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacje pozarządowe	Liczba warsztatów Liczba uczestników warsztatów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.2.3.3.	Wsparcie systemu opieki nad dzieckiem do lat 3	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba matek, które powróciły do aktywności zawodowej Liczba placówek wspieranych Liczba dzieci uczęszczających do tych placówek	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.3. Poprawa systemu wsparcia dla osób starszych

3.3.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego osób starszych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.3.1.1.	Akcje informacyjno-edukacyjne na temat praw i przywilejów osób starszych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba akcji Liczba uczestników	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.3.1.2.	Utworzenie i wspieranie funkcjonowania Klubów Seniora	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, OPS, sołectwa	Liczba utworzonych klubów Liczba członków klubów	Budżet Gminy
3.3.1.3.	Promowanie rodzin wielopokoleniowych – akcje informacyjne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS, Gazetka Czerwieńsk U Nas	Liczba artykułów	Budżet Gminy
3.3.1.4.	Utworzenie „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”	Do roku 2018	UGiM, organizacje pozarządowe	Liczba aktywnych uczestników Uniwersytetu, liczba inicjatyw	Źródła zewnętrzne

3.3.2. Pomoc specjalistyczna dla osób starszych i przewlekle chorych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.3.2.1.	Ułatwienie dostępu do opieki specjalistycznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, placówki opieki zdrowotnej	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Źródła zewnętrzne
3.3.2.2.	Wspieranie rozwoju wolontariatu – akcje informacyjno-edukacyjne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe	Liczba wolontariuszy	Budżet Gminy, Źródła zewnętrzne
3.3.2.3.	Zapewnienie opieki w miejscu zamieszkania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, organizacje pozarządowe, wolontariusze	Liczba osób objętych opieką	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.3.2.4.	Utworzenie miejsc dziennego pobytu dla seniorów	Do roku 2020	OPS, UGiM, organizacje pozarządowe	Liczba utworzonych miejsc	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.4. Poprawa sytuacji rodzin wymagających wsparcia

3.4.1. Zmniejszenie wykluczenia społecznego rodzin z grup problemowych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.4.1.1.	Utworzenie i wspieranie funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	OPS, UGiM, GKRPA, MGOK, organizacje pozarządowe, Kościół katolicki	Liczba osób korzystających ze świetlic socjoterapeutycznych	Budżet Gminy
3.4.1.2.	Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, Policja, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba udzielonych porad Liczba osób korzystających z porad	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.4.1.3.	Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących projekty dotyczące przemocy w rodzinie	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	UGiM, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba projektów Liczba organizacji realizujących projekty Liczba rodzin	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.4.1.4.	Organizowanie imprez edukacyjnych, kulturalnych i sportowych o charakterze lokalnym	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, OPS, Hala Sportowa Lubuszanka, organizacje pozarządowe	Liczba imprez Liczba uczestników imprez	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.4.1.5.	Zatrudnienie asystentów rodzin	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	OPS, UGiM	Liczba zatrudnionych asystentów, Liczba rodzin objętych wsparciem	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.4.2. Poprawa warunków socjalno-bytowych rodzin z grup problemowych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.4.2.1.	Powstanie mieszkań socjalnych	Do 2020 roku	UGiM, OPS	Liczba mieszkań Liczba rodzin otrzymujących mieszkania	Budżet Gminy
3.4.2.2.	Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego rodzin najuboższych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne	Liczba rodzin Liczba zrealizowanych programów i projektów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.5. Aktywna integracja społeczna mieszkańców Gminy Czerwieńsk w realizacji wspólnych inicjatyw i rozwiązywaniu problemów społecznych

3.5.1. Integracja w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.5.1.1.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	Do 2016 roku	UGiM, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba klubów Liczba członków klubu	Źródła zewnętrzne
3.5.1.2.	Wspieranie powstawania grup samopomocowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	OPS, wolontariusze, sołectwa, organizacje pozarządowe	Liczba grup Liczba osób działających w grupach	Źródła zewnętrzne

3.5.2. Wzrost aktywności społecznej wszystkich grup objętych programem

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.5.2.1.	Organizowanie imprez kulturalnych i sportowych o charakterze lokalnym	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, Hala Sportowa Lubuszanek, organizacje pozarządowe, sołectwa	Liczba imprez Liczba uczestników imprez	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.5.2.2.	Wspieranie i organizowanie projektów realizowanych w WDK i świetlicach wiejskich	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, sołectwa, organizacje pozarządowe	Liczba projektów Liczba osób uczestniczących w projektach	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.5.2.3.	Realizacja programów rozwijających umiejętności społeczne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, OPS, organizacje pozarządowe	Liczba programów Liczba uczestników	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

3.5.3. Wzrost poczucia tożsamości z własnym regionem

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki wskaźniki	Źródło finansowania
3.5.3.1.	Wspieranie działań Sołtysów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM	Liczba imprez Liczba uczestników imprez	Budżet Gminy
3.5.3.2.	Realizacja programów dotyczących pogłębiania wiedzy o potencjale Gminy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, szkoły, organizacje pozarządowe, Gazetka Czerwieńsk U Nas	Liczba projektów Liczba osób uczestniczących w projektach	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.5.3.3.	Promocja atrakcyjnych miejsc Gminy – marketing miejsc	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, organizacje pozarządowe, Gazetka Czerwieńsk U Nas	Liczba programów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne
3.5.3.4.	Promocja produktów, usług, ludzi wyjątkowych dla Gminy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	MGOK, UGiM, organizacje pozarządowe, Gazetka Czerwieńsk U Nas	Liczba projektów	Budżet Gminy Źródła zewnętrzne

WDRAŻANIE I MONITORING

Postępy w realizacji strategii będą na bieżąco monitorowane przez specjalnie do tego celu powołany zespół monitorujący. W skład Zespołu monitorującego realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020 wchodzić będą przedstawiciele:

- ✓ Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku;
- ✓ Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku;
- ✓ Rady Miejskiej w Czerwieńsku;
- ✓ Oświaty;
- ✓ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwieńsku;
- ✓ Sołectwa;
- ✓ Kultury;
- ✓ Sportu;
- ✓ Organizacji pozarządowych.

Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach.

Aktualizacja strategii będzie dokonywana, co najmniej raz na trzy lata. Dokument ten jest „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski. Aktualizacja będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie. Średniookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne.

Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w strategii jest weryfikacja w społecznym procesie, powtarzanym, co kilka lat. W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, których w okresie opracowywania strategii nie przewidziano.

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czerwieńsk zostanie przeprowadzony w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki

państwowej (GUS) na poziomie gminy, a także dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku i innych jednostek zaangażowanych w realizację założeń niniejszego dokumentu. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk. Dodatkowo dane uzyskane dzięki wykorzystaniu ankiet oraz szerokiego udziału mieszkańców służyć będą ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii.

Oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej przedsięwzięcia z zakresu realizacji Strategii monitorowane będą przez zespół zadaniowy powołany zarządzeniem. Podstawowe wskaźniki monitoringowe zostaną określone szczegółowo dla każdego realizowanego w ramach strategii zadania i zostaną zapisane w planach operacyjnych. Wzór dokumentu planu operacyjnego dla działań przyjętych do realizacji stanowi załącznik nr 1.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie:

- przed realizacją programu;
- na bieżąco w trakcie realizacji strategii i wykonywania poszczególnych zadań;
- po jego zakończeniu;
- na podstawie określonych wskaźników, osiągniętego wymiernego rezultatu w porównaniu z okresem minionym, na podstawie oceny analizy sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy.

Analizy zebranych materiałów dokona powołany zespół przy udziale pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Koordynatorem wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020 jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwieńsku. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz różnego typu instytucji i organizacji, tak, aby pozytywnym oddziaływaniem objąć teren całej gminy. Powodzenie przyjętych założeń uzależnione będzie od ścisłej współpracy podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, przeznaczonych na ich urzeczywistnienie.

Skuteczność realizacji zadań gwarantuje wdrażanie w życie zaplanowanych zadań, podejmowanie działań polegających na pozyskiwaniu dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej, uświadomienie społeczności

lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć, upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Ewaluacja jest z natury działalnością normatywną, wykorzystuje się w niej istniejące normy, mogą pojawić się propozycje wprowadzania nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, jej podstawowym celem jest dostarczanie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

1. Roczne plany realizacyjne będą przyjmowane przez zespół monitorujący Strategię, zgodnie ze wzorem zamieszczonym poniżej.

Nazwa projektu, działania, zadania	Opis, etapy spodziewane rezultaty	Związek z celami	Termin		Koordynator	Koszt i źródła finansowania
			rozpoczęcia	zakończenia		

2. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół monitorujący Strategię winien się zbierać raz w roku i oceniać poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Procedura zarządzania strategią będzie przedstawiać się następująco:

Rodzaj działania	Zadania	Podmiot Osoba koordynująca	Częstotliwość
Promocja	- na zebraniach wiejskich - na stronie internetowej gminy i partnerów - na tablicach ogłoszeń - we wkładce prasowej - w bibliotekach i innych placówkach (np. podczas zebrań rodziców)	- sołtys wsi - koordynator zespołu monitorującego dok. - sołtys na prośbę koordynatora - koordynator - koordynator	- raz w roku - przed i bezpośrednio po realizacji każdego projektu - jak wyżej - jak wyżej - jak wyżej

Rodzaj działania	Zadania	Podmiot Osoba koordynująca	Częstotliwość
	- ogłoszenia parafialne	- koordynator	- jak wyżej
Realizacja projektów	Zgodnie z rocznymi planami realizacji przyjmowanymi na każdy rok	Zespół wdrażający	Zgodnie z harmonogramem
Monitoring (obserwacja)	Zgodnie z celami strategicznymi	Zespół wdrażający	Zgodnie z harmonogramem, Podsumowanie raz na rok do końca września
Ewaluacja (ocena)	Porównanie osiągniętych rezultatów z założeniami	Zespół wdrażający	Raz w roku do końca września
Aktualizacja	Zgodnie z wynikami ewaluacji	Zespół wdrażający	W miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na 3 lata

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy konstruowaniu projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS)
- poprzez inne instytucje zewnętrzne,
- poprzez organizacje pozarządowe.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Powinna je cechować:

Celowość- jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

Skuteczność- jest to zgodność między stanem rzeczy, określonym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowana: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu

docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie - jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego. *Efektywność* - jest to jedna z pożądanych cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu. Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

PROGRAMY SPÓJNE ZE STRATEGIĄ REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ

Programy spójne z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych , które obecnie przyjęte są do realizacji w Gminie Czerwieńsk :

- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2015;
- Gminny program przeciwdziałania narkomanii na lata 2013-2015;
- Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2013-2018;
- Program aktywności lokalnej dla Gminy Czerwieńska na lata 2014-2015;
- Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;
- Program profilaktyki i promocji zdrowia w Gminie Czerwieńsk na lata 2013-2015;
- Program ochrony zdrowia psychicznego na lata 2012-2015 dla Gminy Czerwieńsk.

Załącznik nr 1

PLAN OPERACYJNY DLA DZIAŁANIA

1. NAZWA DZIAŁANIA:	
2. ADRESACI:	
3. UZASADNIENIE:	
4. OPIS DZIAŁANIA:	
5. PLANOWANY CZAS REALIZACJI DZIAŁANIA:	ROZPOCZĘCIE:
	ZAKOŃCZENIE:
6. ETAPY REALIZACJI:	
7. REALIZATOR:	
8. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE:	ZAKRES WSPÓŁPRACY:
9. EFEKTY:	
10. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA I SPODZIEWANE REZULTATY:	
Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu
11. PLANOWANY CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI:	
12. BUDŻET DZIAŁANIA:	
Źródło finansowania	Środki
Budżet gminy	
Środki pomocowe	

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego jej mieszkańców w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrażanie oraz monitoring i nadzór nad jej realizacją, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie, czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Czerwieńsk.

Przyjmując Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020 władze Gminy Czerwieńsk podejmują obietnice aktywnej działalności sprzyjającej wspieraniu mieszkańców Gminy Czerwieńsk w przewyżczeniu problemów i kwestii społecznych oraz ciągłej aktywności na rzecz uczynienia obszaru Gminy miejscem przyjaznym dla wszystkich mieszkańców.

Strategię dnia 5 lutego 2015 roku zamieszczono na stronie bip.czerwiesk.pl celem konsultacji, które zakończyły się dnia 17 lutego 2015 roku.

Podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przygotowała: Beata Przymus